

ÉLETFÁCSKA REFORMÁTUS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2014. Gárdony

Készítette: Kelemen Istvánné
intézményvezető

Hatályos: 2014. szeptember 1.

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	3.
2. Az óvodai nevelés célja, alapelvei.....	4.
3. Gyermekkép, óvodakép.....	6.
4. Általános nevelési feladatok.....	8.
5. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	18.
6. Az óvoda kapcsolatai.....	22.
7. Az óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladatai.....	26.
8. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	45.
9. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	46.

I. Bevezető

Amikor ezt a programot írjuk, Jézus szavának engedelmeskedünk: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa” (Mk 10, 14).

Igyekszünk azoknak a szülőknek a segítségére sietni, akik szeretnék hittel és hitben nevelni gyermekeiket, vagy megkereszteltették őket, de az akkor tett fogadalmuknak egymaguk nem tudnak eleget tenni. Tesszük mindezt egy értékválsággal küzdő, átalakulóban és forrásban levő társadalomban, amelyben sok a sérült és a csonka család és sokféle veszélynek vannak kitéve gyermekeink. Még ha a szándék meg is van a szülőkben arra, hogy gyermekeiket hitben neveljék, a hit ismerete és gyakorlása sokszor hiányos.

Az Élet Fácská Református Óvoda igyekszik Jézus szeretetét és tisztaságát sugározni úgy, hogy a gyermekek elinduljanak a képmutatás nélküli hit és testvéri szeretet útján.

Bízunk abban, hogy ez a pedagógiai program megfelelően szolgálja óvodásaink sokoldalú, harmonikus, keresztyén szellemű fejlődését, fejlesztését.

Tükrözi azon törekvéseinket, hogy a gyermekeket nagy felelősséggel, színes, tevékenykedtető nevelési közegben, egyéni képességeiket messzemenően figyelembe véve szeretnénk fejleszteni.

Innovatív kedvünket, képességeinket, új szakmai ismereteinket kamatoztatva keresztyén nevelőmunkánkat folyamatosan „tökéletesítjük”.

A program elkészítésénél figyelembe vettük:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját
- Református Óvodai Nevelés Keretprogramját
- 2011. évi CXC törvényt a nemzeti Köznevelésről.

II. Az óvodai nevelés célja, alapelvei

Az óvodai nevelés célja, hogy:

- Elősegítsük óvodás korú gyermekeink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (beleértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is)
- Biztosítsuk az iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, szellemi és szociális fejlődés lehetőségeit.
- Megalapozzuk a gyermek környezettudatos szemléletét és magatartását.
- Biztosítsuk az esélyegyenlőséget a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, a nemzeti, etnikai kisebbség, migráns és a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával.

Az Életfácska Református Óvoda célkitűzései:

- A családi nevelés kiegészítőjeként, folytatásaként – nemegyszer a családi nevelés helyett is a gyermeki személyiség kibontakoztatása keresztyén neveléssel.
- A gyermek egész személyiségének, képességeinek fejlesztése álljon a középpontban.
- Pedagógiai programunkban szellemiségünket a nyitottság, rugalmasság jellemezze.
- Értékeinket mindvégig szem előtt tartva, hagyományainkat, keresztyén szellemiségünket megőrizve, de azokat új látásmódban, szélesebb perspektívában elhelyezve biztosítjuk a gyermek számára személyiségünk sokszínű fejlesztését, keresztyén szellemben történő nevelését.
- Az óvodapedagógus pedagógiai szabadságát biztosítjuk. A szűkös időben is a belső életminőségre törekszünk. Óvodánk vonzó otthona legyen a benne megvalósuló keresztyén életnek. Küldetésünk, hogy a gyermeki személyiség megismerésére, megértésére törekedve, Istentől ránk bízott ajándékként vezessük óvodás gyermekeinket.

Alapelveink:

- A gyermek személyiségét elfogadás, tisztelet, szeretet és megbecsülés öveze.

- A gyermek fejlődését nem csupán a spontán vagy tervszerűen alkalmazott környezeti hatások határozzák meg, hanem az őket körülvevő, hitben élő felnőttek ráhatásai, ezért derűs, szeretetteljes légkörben gondoskodunk róluk.
- A gyermek egyszeri, egyedi lényének felismerése és képességeinek felelősségteljes fejlesztése a cél.
- Nevelőmunkánkban kiemelt szerepet kap a JÁTÉK, mely segíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.
- A gyermeki szabadságot biztosítjuk olyan kevés szabállyal, amely elősegíti a közös élmények és tevékenységek által a szocializációt, az erkölcsi tulajdonságok megalapozását.
- Biztosítjuk minden gyerek számára az esélyegyenlőséget, nem adunk teret az előítéleteknek semmilyen tekintetben.
- Szükség szerint gondozzuk, segítjük a családokat, együttműködünk velük.

Értékeink

- Az ember Istentől kapott rendeltetésének tudata.
- A református egyház ismerete.
- Példamutató, hittel teli életvitel.
- Tolerancia, türelem, egymás tisztelete, megbecsülése, egymás terheinek hordozása.
- Isten-és emberszeretet, elfogadás.
- Becsületesség, igazságosság, őszinteség, bizalom, erkölcsi tisztaság.
- Az evangéliumi normák védelme és megtartása.
- A természet tisztelete, védelme, környezetünk megóvása.
- Önfegyelem, önismeret, empátia.
- Pontosság, igényesség, kitartás a munkában.
- A tudás, a munka, az értékteremtés megbecsülése.
- Egészséges életvitel igénye.
- Derű, jókedv, életszeretet, feltétel nélküli hit, mely átsegít a gondokon.

III Gyermekkép, óvodakép

1. Gyermekkép

Az óvodás kornak nagy jelentősége van a személyiség fejlődésében, amelyet fel kell ismernünk, és a reánk bízott gyermekeket “Isten előtt kedves” nevelésben kell részesítenünk. Ő látott el minden gyermeket “genetikai kódokkal”, ezek az adottságok, valamint az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerű környezeti hatások együttesen határozzák meg a gyermek fejlődő személyiségét. Óvodás korban a gyermekeknek egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak, így a differenciált személyiségfejlesztés nevelésünk alapelveinek kritériuma. Programunk azonban nem választja szét az egyén fejlődését az őt körülvevő társakétól. Óvodáink pótolhatatlan funkciója éppen e sajátos kortárskapcsolatban rejlik. Az óvoda másodlagos szocializációs színtér, amelyet a legjobban működő család sem tud a gyermek számára biztosítani. A szülőkkel és testvérekkel való együttműködés ugyanis más képességeket feltételez, mint a gyermek számára idegen felnőttel és társakkal történt kooperáció.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik az óvodáskor végére:

- Érzelmileg gazdagok, érzékenyen reagálnak környezetükre és társaikra, együttérzőek,
- kellő önbizalommal rendelkeznek, önmagukat, másokat értékelik, elfogadják,
- tudnak megbocsátani és bocsánatot kérni,
- önzetlenek és segítőkészek,
- tisztelik szüleiket, nevelőiket és társaikat,
- a művészetek iránt fogékonnyá válnak, kötődnek a mesékhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez,
- szeretik, ismerik és védik természeti és társadalmi környezetüket, annak hagyományait,
- önállóak, szabályokat elfogadóak és betartóak,
- ismerik és képesek kielégíteni saját szükségleteiket,
- képesek az örömet és a boldogságot adó hit befogadására.

2. Óvodakép

A református óvoda nevelési intézmény, melynek dolgozói a keresztyén életviteléhez hűen nevelik a reábízott gyermekeket. A keresztyén óvoda és valamely más fenntartó által működtetett között a lelki karakterben van a különbség, s ez meghatározza a nevelés szellemiségét. Minden nevelőnek vallania kell, hogy a gyermek Isten ajándéka, a gyermekkor is Isten rendelése, ezért azt sem visszafogni, sem felgyorsítani nem szabad.

A keresztyén közösségek a kisgyermeket mindig szívesen várják, ahol szeretet és békesség veszi körül őket.

Az óvoda felnőtt közösségének hitelessé kell formálódnia, amit a gyermek megérez, és ez által megtapasztalja Jézus Krisztus szeretetét.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Ezért az óvodának a gyermek nevelését átvenni nem, de kiegészíteni lehet és kell is, és a családdal együtt haladva, a közös célra tekintve betölthetjük feladatunkat.

A jelenlegi helyzetben a legtöbb család önmagában nem képes felvállalni az evangélium szerinti nevelést, ezért a keresztyén hitben való nevelés és tanítás első lépcsőfoka óvodánk lehet.

A református óvoda szellemiségének gyökere Istenben van, ezért küldetése elmondani a jövő nemzedékének, de a szülőknek, nagyszülőknek is, "hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk általa" (1Jn 4,10).

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés pszichikus feltételei.

Olyan óvodában szeretnénk nevelni gyermekeinket, ahol:

- Jól érzik magukat a gyermekek, sokféle tevékenységet kipróbálhatnak,
- a legfontosabb tevékenység a mással nem helyettesíthető játék és a mozgás,
- a gyermekek érdekei a legfontosabbak,
- érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes és családias a légkör,
- okos szeretetet, együttérzést, segítőkészséget, toleráns és bátorító magatartást, a kreatív kezdeményezések támogatását kapják meg a gyermekek az óvoda dolgozóitól.

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”
(Példab. 22,6)

IV. Általános nevelési feladatok

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek alakítása.

Ezen belül:

Feladatunknak tekintjük – egész nap folyamán – a keresztyén erkölcs normáihoz igazodó magatartás, az emberi kapcsolatokban a szeretet, a bizalom, a türelem, az igazságosság, a szelídség megtapasztalását, befogadását és gyakorlását,

1. az egészséges életmódra nevelés
2. érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés
3. anyanyelvi, - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. egészséges életmódra nevelés

Igyekszünk korszerű, derűs, családi, esztétikus, rendezett környezetet biztosítani gyermekeinknek.

Nap mint nap, olyan fészek meleg, nyugodt, derűs, biztonságot adó légkört teremtünk a gyermekek számára, amelyben öröm lenni és tevékenykedni, ahol mindenki egyformán fontos tagja a közösségnek.

Balesetmentes környezet kialakításra törekszünk.

A bútorok gyermek méretűek, a játékokat eléri. Gondot fordítunk az épület állagának megóvására, karbantartására. Ebbe a folyamatba a szülőket is bevonjuk (udvarrendezés – szépítés, mászóakák, kerítés lefestése, stb).

A mosdók tisztaságának, rendjének megőrzésére neveljük a gyermekeket.

Következetesen megköveteljük az étkezések előtti, WC használat utáni kézmosást. A kézmosó és törölköző megfelelő használata váljék belső igénnyé a gyermekben.

Az elszegényedés mélyülése egyre több családra jellemző, ahol jobban igénylik a lelki stabilitást. Egyre több gyerekre rakódik rá otthoni probléma. Mindezek megoldására mi kevesek vagyunk, de a lelki stabilitás segítésében sokat tehetünk. E feladat megoldásánál abból indulunk ki, hogy Isten minden létezőnek Istene, és mindenkor gondja van teremtményére. Az óvoda a gyermek második otthona. Fontos olyan feltételeket teremtenünk, amelyek legjobban megfelelnek számunkra.

A test a lélek temploma. Az Úr előtt nem kisebb a felelősségünk a testünkért, mint a lelkünkért.

„Az egész test pedig az ő hatására, egybeilleszkedve és összefogva, és minden egyes rész adósságának megfelelően működve gondoskodik önmaga növekedéséről, hogy épüljön szeretetben.”

(Pál levele az Efez. 4,16)

Fontos a személyes biztonság, épületen belül és kívül. Séták, kirándulások alkalmával felhívjuk a gyerekek figyelmét, mire kell figyelniük, milyen szabályt kell betartani. A személyes példa az iránymutató.

Intézményen belüli bántalmazás megelőzése (gyermek megüti a másikat). Agresszív jellegű játékokat nem hozhat intézménybe gyermek. Erről szülői értekezleten beszélünk.

Az *egészséges táplálkozás* fontosságára felhívjuk a szülőket, gyerekek figyelmét. Tízórára friss gyümölcsöt, zöldséget kapnak a gyermekek, egy héten egyszer gyümölcsnapot tartunk, ahol nyers gyümölcsöket, zöldségeket kínálunk a gyerekeknek – idény gyümölcsök, savanyú káposzta, fejes káposzta, saláta, hagyma, retek, cékla, répa, stb.

Gondot fordítunk a pazarlás kiiktatására, az étel megbecsülésére.

A rosszul evő gyerekekre külön figyelmet fordítunk, ösztönözzük az ételek kóstolására.

Kulturált étkezésre szoktatjuk őket. Erre azért is érdemes figyelmet szentelni, gondot fordítani, mert a család ritkán étkezik együtt, mindenki rohanva kap be néhány falatot. Ebéd után a fogmosást biztosítjuk. Étkezés közben legyen nagyobb a csend, a nyugalom.

A vízivás fontosságát hangsúlyozzuk. Naponta többször kínáljuk a gyermeket folyadékkal.

A *testedzés*, szabadban tartózkodás, mozgás, levegőzés mindennapi feladat kell, hogy legyen. Tornaszereket nem csak torna foglalkozások alkalmával használunk. Mindenképpen hangsúlyozandó: nincs rossz idő, csak rossz öltözet. A szülők túlzott aggodásból gyakran túloltöztetik gyermekeiket. Erről szülői értekezleten beszélünk, a faliújságra öltözködéssel kapcsolatos cikkeket helyezünk el. Az udvari szabad levegőn való tartózkodást gyakrabban egészítse ki séta. A kirándulások lelki megújulást adnak a gyerekeknek. Erre kiválóan alkalmasak a jeles napok, pl.:

- október 04.: állatok világnapja – kirándulás az állatkertbe
- március 22.: Víz világnapja – séta, kirándulás a Velencei – tó környékén
- április 22.: Föld napja – kirándulás a közeli hegyekbe
- május 10.: Madarak, fák napja – hátizsákos túra az erdőkbe, hegységekbe

Test tisztántartása – helyes kézmosás fontossága, a nagyok se kapkodják el, a kicsik helyesen sajátítsák el. Itt fontos szerepet kap a dajka.

Pihenés – az ágynemű tisztaságára figyelünk, tisztítása, mosása kéthetente a szülők feladata. A pihenés feltételeit biztosítjuk. A korán érkező gyermeknek lehetőséget adunk, hogy külön sarokba elvonulva pihenessen. Az ebéd utáni pihenésnél fontos a csend, a nyugalom.

Lelki higiéné

„Vidám szív a legjobb orvosság,

A bánatos lélek pedig a csontokat is kiszárítja.”

(Példab.17,22)

A legfőbb kritérium, hogy a szeretet hassa át a pedagógus tevékenységének egész területét.

„Minden dolgokat szeretetben menjen végbe.”

(1 Kor.16,14)

Fontos, hogy keresztyén módon viselkedjünk a gyermekkel, egymással, szülőkkel, a hozzánk betérőkkel. Ehhez nekünk, felnőtteknek is folyamatosan kell ápolnunk lelkünket, hogy tudjunk példát is adni, meggyőzőek, hitelesek legyünk.

A józanész, a meggondolás vezessen, úgy is cselekedjünk, ahogy nevelünk.

Legyünk a gyerekekkel örömben, bánatukban.

Biztonságukat alakítjuk szokásokkal, hagyományokkal, családias légkörrel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- gyermek reggeli fogadása – örömmel várunk minden egyes gyermeket, számunkra minden gyermek egyforma, csak más-más személyiség
- a magányos, szorongó gyermekre nagy odafigyelés (ölbevétel, beszélgetés vele, körjátéknál, sétánál fogni a kezét)
- önbizalom növelése feladatadással, hogy ezáltal kiderüljön mi mindenre képes
- óvakodunk a negatív megnyilvánulásoktól
- hassa át az egész napot az egymás iránti szeretet kihangsúlyozása, a segítségnyújtás, megbecsülés, szomorkodók megvigasztalása
- ó közérzet gyermeknek, felnőtteknek egyaránt
- kötelességünk, hogy a gyermek részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadjuk, ezek elsajátításáról meggyőződünk
- természeti épített környezet szeretetére, megóvására nevelés
- környezettudatos magatartás kialakítása
- egymásra odafigyelés, egymás meghallgatása érdeklődéssel: kulcsszó: szemkontaktus
- szülők, családok életmódjának befolyásolása gyermekük által
- próbáljuk meg megtalálni mindenkiben azt a pluszt, azt az értéket, ami csak benne van, ami segít a gyermeknek a pozitív énkép kialakításában
- éreztessük velük, milyen felemelő érzés adni, segíteni a másinak
- célzott környezeti nevelés: környezettudatos nevelőtestületi szemlélet formálása
- hagyományok ápolása: papírgyűjtés, energiatakarékosság, hulladékkezelés

- jeles napok ünneplése, kirándulások
- környezetvédelem, egészségvédelem alakítása

A fentiek elérése érdekében a gyermeket „Isten előtt kedves módon” kell nevelnünk. A dolgozók részéről ezt magas fokú érzékenységet kíván. Legyen mindig szemünk előtt: az egészség örök érték!

„A bölcs tanítás az élet forrása.”

(Példab. 13,14)

2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szereteteli légkör, állandó értékrend vegye körül. Így alakulhat ki - az óvodapedagógus személyén keresztül- a gyermeki bizalom kiépítése Isten felé. A mi példánkon keresztül gyermekeink tudatosan és tudat alatt is tanulnak, mivel a szeretett óvó nénivel indentifikálódnak. A Biblia mindig az utánczás tanítási segédletével dolgozik. Példaképeket mutat be és bátorít, hogy kövessük őket.

Ahogy Pál mondja : “Mert magatok is *tudjátok, hogyan kell követnetek minket.*” (2 Thessz 3, 7-

Mindebből következik, hogy gyermekeinknek is tudniuk kell, milyen magatartásformát várunk el tőlük. A keresztyén nevelés sajátossága az, hogy a cselekvés normáit kifejező törvény mindig az evangéliummal együtt jelenik meg.

Pedagógiai programunk alapproblémáit képezik, hogy miként lehet a cselekvés normáit úgy elfogadtatni, hogy azok a gyermekek saját belső meggyőződésükké váljanak, interiorizálódnak.

Ennek két feltétele van:

- a gyermek alapos ismerete;
- a szabályok felállításának, gyakorlásának módja.

a. A gyermek alapos ismerete

Programunk arra a meggyőződésre épít, hogy a gyermek egy gondosan kialakított környezetben érdekelt saját tanulásában. Garancia erre nyitottsága, érdeklődése, aktivitása. A gyermek ismeretében egyéni célokat kell kitűznünk, az egyéni erősségek és igények méltánylásával. Ezt azonban csak akkor tudjuk megvalósítani, ha képesek vagyunk:

- a gyermekek egyénenkénti megismerésére, képességeik erős és gyenge pontjainak regisztrálására.

(A személyiségnapló vezetése a fejlettség és fejlesztési feladatok rögzítésére, nyomon követésére szolgál.);

- a gyermek különböző tevékenységeinek, jelzéseinek megfigyelésére, értékelésére;
- a személyiség mélységéig eljutó beszélgetésekre, amelynek főszereplője a gyermek, csak így ismerhetjük meg élményvilágát, érdeklődését, tapasztalatainak körét;
- a gyermek produktumainak (gyermekmunkák, verbális megnyilvánulások, játék, dramatizálás, társalgás stb.) elemzésére.

Csak a gyermekek fejlődésbeli különbségeinek átgondolásával tudunk olyan tevékenységeket ajánlani, kezdeményezni, amelyekben sikerélményekhez jut, s ezen felbuzdulva nehezíti önmagának is a feladatokat.

Soha sem felejtkezhetünk el arról, hogy az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van egyéni ütemükben előre haladniuk. Ehhez természetesen az óvodapedagógus kreatív munkájára van szükség.

b. A szabályok felállításának a módja

Amint a gyermek az óvodába lép, számos elvárással találkozik, amelyek teljesítése elengedhetetlen a közösségben való élés és tevékenykedés szempontjából.

Meg kell tehát ismerniük mi a helyes és mi a helytelen, s ennek mércéje a Biblia. Amennyiben a gyerekek ismerik azt a néhány, de egyértelmű szabályt, ez növeli komfortérzetüket.

Minden szabály, elvárás célja egy és ugyanaz: a gyermek fokozatosan jusson el addig, hogy tudatosan bánjon az önfegyelem eszközével:

- a nevelők és gyerekek előtt legyen egyértelmű, hogy milyen magatartás elfogadott illetve nem kívánatos a csoportban;

- ezek betartásában legyünk következetesek, dicsérettel és pozitív megerősítéssel motiválva. (Itt is példa a Biblia. Amikor Isten szólt, először bátorító szót hallunk, csak azután következnek a parancsok.);

- a követelmények növekedésével egyidejűleg be kell vonni a gyermekeket a szabályok kialakításába, önmaguk fejlesztésébe;

- amennyiben megtanulták azok betartását, hagyni kell működésüket, egymás szabályozását;

- a szabályok és a fejlesztés stratégiájába vonjuk be munkatársainkat és a szülőket.

Az individualizálva történő szocializációnak eredményeként a gyerekek aktívabban nyilvánulnak meg, az egyéni differenciák is láthatóbbá válnak, ugyanakkor a szabályokra való kényszerítés helyett, az egyezkedés, a meggyőzés és a konszenzuskeresés válik dominánssá.

- Fontos, hogy a gyermeket az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék az óvoda alkalmazottai és a már „nagy ovisok” részéről.
- Óvodánk neveli a gyermeket annak elfogadására, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Intézményünk a gyermek nyitottságára épít, segíti a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb vagy tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja (nemzeti ünnepeinkre való felkészülés, kirándulások szervezése, kulturális objektumok látogatása).
- A gyermekei magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, és az óvoda valamennyi alkalmazottjának a kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű, ezért kiemelten figyelünk magatartásunkra, viselkedésünkre.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és a tehetséges gyermekek esetében együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel (kapcsolattartás a helyi szakszolgálatokkal)

Az óvodapedagógus feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkör kialakítása.
- Az óvodapedagógus személyisége érzelem-gazdag, empatikus, odafigyelő, modell értékű legyen.
- Az erkölcsi, szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek alakítása
- társas kapcsolatok formálása, segítése, az összetartozás élményének mélyítése
- Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés
- Az emberek különbözőségeinek megértésére, elfogadására nevelés

Mindezt szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket;
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek;
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akarátának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.

A gyermek nyitottságára építve az óvoda elősegíti, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldre való kötődés alapja. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus) közreműködésével.

„Érezték és lássátok, hogy jó az Úr! Boldog az az ember, aki hozzá menekül.”

(Zsolt.34,9)

3. Az anyanyelvi, - az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelv megtanulása életünk első legnagyobb teljesítménye. A kisgyermek nem grammatikus módszerrel, hanem a beszélő szándéka szerint kitapogatva alkotja, gyúrja, tanulja meg. A közleményeket meleg és hideg érzelmi pólusokra rendezi, elfogadó és elutasító beszédviselkedésre hangolódik rá. A beszédhelyzet, a szavak mögötti szándék és a beszélő személye nagyon fontos. A beszéd és viselkedés egyértelműsége az egyik legfontosabb követelmény (kongruencia). Az anyanyelv mondataival a magyar nyelvközség észjárását, kultúrájának alapelemeit is birtokba veszi a kisóvodásunk.

A család, a szülőföld és egy nyelvközség így köti magához a gyermekkori emlékek ezernyi eltéphetetlen szálával a közénk csöppent kisgyermeket, s felnövekedvén ebből lesz tartás, önismeret, társas élet, sors és hazaszeretet. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javíthatóság elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Különösen a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységet, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az anyanyelvi nevelés lehetőségei:

- anyanyelvi játékok (egyéni és csoportos)
- az óvodapedagógus kompetenciája a beszédfejlesztésben(hangfejlesztés indirekt módon, játékosan)
- tervezett, felépített anyanyelvi tevékenység
- drámajátékok (értelmi fejlesztés, cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége)
- irodalmi nevelés (pl. mesereprodukció formái, bibliai történetek feldolgozása), játék, zenei nevelés, vizuális nevelés, a külső világ tevékeny megismerése, mozgás)
- Bibliai történetek feldolgozása

Az értelmi nevelés további feladatai:

Egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás tudatos fejlesztése ösztönző környezetben.

Biblia ismeretek:

Célunk a gyermeket Istennel való kapcsolatra segíteni, a keresztyén hit érzelmi többletével, s a korosztálynak megfelelő ismeretek közvetítésével.

A kisgyermek még nem ismer külön vallásos témákat, mégis ekkor dől el, hogy később tudatosan is el tudja-e majd fogadni hitéletében Isten szeretetét.

Az lenne jó, ha a Bibliával való találkozás a családban megtörténne, erre azonban még nem minden gyermeknél építhetünk. Rendkívül fontos a történet kiválasztása, amelyet befolyásol a gyermekek fejlettségi szintje, a csoport aktuális érzelmi problémái vagy eseményei.

Keresztyén nevelésünk szellemisége, mint ahogy az értelem fejlesztése, az óvoda egész napját áthatja. Ez nem oldható meg egy héten egyszer a Bibliából vett történetek elmondásával. A játék szituációban jelentkező helyzeteket, a természeti jelenségek észlelését, az étkezéshez és a lefekvéshez kapcsolódó imát, a hiányzó gyermekért való aggodást, a szülőkre való várakozást éppen úgy át kell, hogy hassa.

Alapvető kritériumok:

Az Ige valódi üzenetétől ne térjünk el.

Előadása ne keltsen félelmet a gyermekekben vagy feldolgozhatatlan tartalmat és érzelmeket. Az igeszerű tanítás megkívánja, hogy a történet (ne használjuk a mese kifejezést) elmondása előtt – többször elolvastva azt – fogalmazzuk meg, mit üzen Isten nekünk, mivel érintett meg

bennünket. Lehetőleg egy fő gondolat mellett döntsünk, mert a gyermek még nem képes egyszerre több nézőpontot figyelembe venni.

Ezután át kell gondolnunk, mit üzen a történet a 3-4 vagy 5-6 éves gyermek számára.

Tudjuk, hogy gondolkozása kezdetben cselekvésbe ágyazott, majd szemlélethez kötött. Az óvodapedagógus emlékezetből, arca, hangja és metakommunikációs játékával keltse életre a történetet. Akkor eredményes, ha a gyermekek szinte maguk előtt látják az eseményt, átélve a szereplők érzéseit.

Az érthetőség megkívánja, hogy a számukra ismeretlen szavakat ismertekkel cseréljük fel, vagy beleszójuk a rövid magyarázatot, de a történet lendületét ezzel nem törhetjük meg.

Minden alkalommal pozitív kicsengéssel kerítsük le a történetet. A szemléltetést csak szükség esetén alkalmazzuk és ezeket is korhű környezetben.

Bízzunk a gyermek képzeletében, s rossz minőségű eszközökkel ne rontsuk le a gyermek fantáziáját.

A Gyermekbibliák közül is csak az fogadható el, amelynek szövege hű a Szentíráshoz, s illusztrációja művészi színvonalú.

A diáképek használatánál is tudatosítani kell, hogy ezek nem fényképek az egykori történetekről, hanem egy művész rajzolta le őket.

A bibliai történetek után nem kell tanulságot megfogalmazni, amennyiben hitelesek voltunk, úgy megértik az üzenet lényegét. Attól azonban nem zárkozhatunk el, hogy a gyermek spontán kérdéseire, élményeire ne reagáljunk, s így mód nyílik arra is (nem direkt módon), hogy a történet kivetítéséről beszéljünk az életükben. Természetesen elsősorban a gyermekek beszéljenek, s mi kérdéseinkkel segítsük érzéseik, élményeik felszínre hozását.

Amennyiben erre nem kerül sor nem baj, mivel sokszor később, játékidőben, intimebb helyzetben kezdeményezik a beszélgetést gyermekeink.

Adjunk lehetőséget arra, hogy a jól ismert történeteket dramatizálhassák, rajzaikban, vizuális tevékenységükben élményeiket újra átélhessék.

Tapasztalataink szerint a gyermekek a Biblia üzenetét tolmácsolják szüleiknek, ez arra készíti a családot, hogy újra együtt is ismerkedjenek a történettel.

Gyermekáhitatok

A hitben élő ember számára az imádság a lélek lélegzetvétele, nélküle elerőtlenedik az ember, elhal a szív.

Gyermekeink közül kevés az, akinek első imádságát az édesanyja a kiságy mellett mondta el. Többségük az óvó nénitől hallja ezt először.

Az óvodába érkező gyermek kezdetben kezeink összekulcsolását lesi el, később ajkainkról a szavakat is. Nem kell tehát erőltetni, mivel a szeretett óvó nénivel napokon belül együtt mondják az étkezéshez, lefekvéshez kapcsolódó rövid imákat.

Rövid időn belül pedig megkezdhetjük a mindennapi áhitatot.

Az óvó néni halkán énekel, összekulcsolja a kezét és fejét meghajtva csendesesen, egyszerű szavakkal imádkozik.

Az imádság legyen őszinte, szívből jövő.

Ismét énekelünk egy egyszerű dallamú és szövegű éneket, amely Istenről vagy Istenhez szól, s átölelünk egy-két gyereket.

Vigyáznunk kell arra, hogy a gyermeket áhítat alatt és után lehetőleg ne fegyelmezzük.

A gyermekek lassan megszokják, hogy ilyenkor elcsendesedünk, hálát adunk, és bizalommal tesszük Isten elé kéréseinket.

Ahogy telik az idő, vagy középső csoportban már teljesen természetes, belülről jövő igény, hogy napjainknak része az áhítat.

Itt már pár mondattal bővíthet imádságunk, s egy-egy könnyen érthető bibliai üzenetet is tartalmazhat. Az aranymondásra többször visszatérhetünk, bár megtanulni nem kell a gyermekeknek, lelkükben és értelmükben gyökeret ver.

Amennyiben a csoportban bátrabb gyermekek maguktól imádkozni szeretnének, adjunk ennek teret, de sohasem erőltessük, "produkáltassuk" mások előtt. A bensőséges hangulatot csak fokozza, ha énekünket, vagy a dallamot hangszerrel kísérik, akár furulyával, gitárral.

Nagycsoportos korokra a gyermekekben belső igénnyé válik az, hogy állandó kapcsolatban álljanak az Úrral. Örömeiket, kudarcikat, félelmeiket az áhítatokon Isten elé viszik.

„A bölcs tanítás az élet forrása.”

Az óvodapedagógus feladatai:

- Oldott, derűs légkör megteremtése, melyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszhető.
- Személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építsen,
- A gyermekek szókincsének bővítése.
- Beszédtechnika, helyes kiejtés fejlesztése, gyakorlása,
- A kommunikáció különböző formáinak (verbális, nonverbális csatornák) fejlesztése.
- A gyermekek beszédfejlődési képességeikben való lemaradásának feltárása, fejlesztése, logopédus, gyógypedagógus segítségével.

(Példab. 13,14)

V. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek

Intézményünk 3 csoporttal, 6 óvónővel, a munkájukat segítő 3 dajkával működik, az óvodavezető csoportban is dolgozik. Református óvodánk munkatársi közössége – személyes hitük és életük példájával – szeretetteljes, okosan szerető, segítőkész, toleráns és bátorító magatartással fordul a gyermekek felé, szem előtt tartva az együttélés szükséges szabályait. Olyan pedagógiai, keresztyén környezet kialakítására törekszünk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára.

Az óvodai nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétel. A keresztyén erkölcsök elültetésével, hitben és hitre neveljük a gyermekeket. Az óvónő életfelfogása erősen hat a gyermekekre, ezért fontos, hogy milyen értékeket képvisel és azokat milyen tudatosan közvetíti. Óvodánk örökérvényű értékekre épít (tisztelet, szeretet, megbecsülés, elfogadás, hagyományörzés és ápolás, magyar anyanyelv, művészetek, zene, hit- mese- mondavilág), melyeket felelősségünk teljes tudatában igyekszünk közvetíteni óvodásaink és családjaik felé.

Pedagógusaink érzékeny pedagógiai hozzáállással közelednek a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, nemzeti és etnikai kisebbség, a migráns gyermekek nevelése esetében.

Igényünk van a rendszeres szakmai, módszertani megújulásra, az önművelésre, kihasználunk minden lehetőséget a tájékozódásra, szaktudásunk fejlesztésére (hospitálás, továbbképzéseken való részvétel, munkaközösségek munkájának megszervezése)

Tetteinkben érezhető a hitelesség, ami fontos feltétele annak, hogy egymásra, a szülőkre, a gyermekekre hatni tudjunk.

Pedagógiai munkánkat közvetlenül segíti a **dajka** személye.

Szakképzett dajkáinkat – a gondozási feladatokon kívül – bevonjuk a szociális és az egészséges életmóddal kapcsolatos munkánkba is, ezért kapcsolatunk szoros, közös feladataink ellátásához rendszeres megbeszélés, egyeztetés szükséges.

Épp ezért fontos a jó kapcsolat fenntartása, hiszen közreműködésükkel megsokszorozható az elérni kívánt nevelő hatás.

Munkájukat a gyermekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik.

Feladataik:

- Személyiségükkel, jelenlétükkel segítik az óvónő munkáját,
- felelősek a gyermekek közvetlen környezetének tisztaságáért, rendezettségéért,
- partnerek az óvoda szépítésében.

Óvodánk irányítását az **óvodavezető** végzi, koordinálja az intézményben folyó feladatokat, biztosítja a napi munkához, fejlesztéshez szükséges feltételeket. Kötelessége magatartásával, szakmai ismeretével segíteni és biztosítani az óvoda jó működését. Feladatát empátiával és szeretettel végezze, a keresztyén értékek és életvitel példamutatója legyen.

„Szeretemben szolgáljatok egymásnak...” (Galát. 5,13)

Tecnikai (nem pedagógus) és külső dolgozók:

- gazdasági vezető
- karbantartó
- konyhai dolgozó
- szakszolgálati szakemberek (logopédus, gyógy testnevelő, pszichológus)

Az óvodapedagógusi tevékenységnek, és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Évente egy alkalommal minden dolgozó részt vesz az **egészségügyi alkalmassági vizsgálaton**, melynek eredménye az egészségügyi kiskönyvbe kerül

A hitéleti nevelést a református gyülekezet lelkésze végzi egy héten egyszer csoportonként meghatározott időben.

Tárgyi feltételek

Óvodánk tárgyi feltételeinek megteremtésében szem előtt tartottuk az országos alapprogramban előírtakat, megfelel a törvényi előírásoknak. Óvodánk tárgyi feltételeinek megteremtésében szem előtt tartottuk az Országos Alapprogramban, a Református Keretprogramban és az új köznevelési törvényben előírtakat. Az intézmény díszítése, hangulata családi légkört áraszt, igazodik a keresztyén szellemiséghez, református és állami ünnepeinkhez. A gyermeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal és a gyermekek alkotásaival vesszük körül. Az óvoda épületét, udvarát, berendezését úgy alakítjuk ki, hogy az szolgálja a gyermek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

Az óvoda objektív tárgyi feltételrendszerének nagy részét a helyi önkormányzat biztosítja (pl. a csoportszoba berendezési tárgyai, a játékok jelentős része, öltözők bútorzata), fejlesztésük az óvoda költségvetési keretének a függvénye, melyet a fenntartó Gárdonyi Református Egyházközség biztosít.

A fejlesztésekhez pályázatok írásával, szponzorok felkutatásával, eszközök készítésével, adományok fogadásával járulunk hozzá.

Programunk megvalósításához az alábbi eszközök szükségesek:

- csoportszoba és öltöző berendezési tárgyai
- gyermekmosdó berendezési tárgyai
- csoportszobai és udvari játékok
- mozgásra inspiráló eszközök, tornaszerek
- mesélést, Bibliai történetek szemléltetését szolgáló eszközök
- reprodukciók festményekről, szobrokról, egyéb művészeti alkotásokról
- ének- zenei eszközök, hangszerek
- anyanyelvi fejlesztő eszközök
- vizuális tevékenység eszközei
- külső világ tevékeny megismerését szolgáló eszközök
- munkajellegű tevékenységhez szükséges eszközök
- pedagógiai munkát segítő eszközök
- felnőtt munkavégzéshez szükséges eszközök

2. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása mellett a játéknak legyen kitüntetett szerepe.

- folyamatos napirend szerint éljük napjainkat, de igényeljük a napi egyszeri különböző tartalmú együttlétet
- keveset – lassan – jól – elvet valljuk
- az Istennel való beszélgetés lehetőségét rejtik az imádságok: az étkezések előtti és utáni, - alvás előtti rövid, kötött imádságok szokása munkálja az Istennel való kapcsolatot
- fontos a védelem és biztonságigényre figyelés a felnőtt állandó, de tapintatos jelenlétével
- a felnőtt személye garancia a társas együttlét elemi szabályainak megvalósulására

- a nevelési folyamat rítusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

„Mindig azon az úton járjatok, amelyet én mutatok nektek.”

(Jer.7,23)

Tervezés, dokumentáció

A Református keretprogramot felhasználjuk, kiegészítjük a helyi adottságok nyújtotta lehetőségekkel, a helyi egyházközség elvárásaival, a kialakult hagyományainkkal, a gyermeki élményekkel. Munkánk tapasztalatait rögzítjük. A mindennapos együttlét tartalmának és szervezési feladatainak átgondolása kötelességünk.

Az óvodapedagógus munkájának dokumentumai

- Pedagógiai programunk
- Református Keretprogram
- Csoportnapló (gyerekekről vezetett feljegyzések)
- Egyéni fejlődési napló

Napirend

6.30 - 7.30 folyamatos érkezés, játék

7.30 - 9.00 testápolási teendők, folyamatos reggeli

9.00 - 10.00 csoportonként közös reggeli áhítat, utána játékba integrált egyéni, mikro-, vagy makro csoportos teendők, tevékenységek

10.00 – 10.30 tízórai

10.30 - 11.45 mozgás, játék a szabadban, mikro csoportos tapasztalatszerzések, séták, mozgásos játékok, énekes játékok az udvaron,

11.45 – 12.45 testápolási teendők, ebéd

12.45 – 14.45 mese, csendes pihenő-alvás

14.45 párhuzamos tevékenységek: átöltözés, testápolás, uzsonna. Ezek után szabadon választott tevékenységek, játék az udvaron, folyamatos távozás az óvodából.

17.00 az óvoda zárása

Az óvoda nyitva tartása: 6.30-17.00 óráig (a helyi igényeknek, fenntartói jóváhagyásnak megfelelően)

„Legyen célod: Istennek dicsőség, magadnak munka.” (Példab. 22,6)

VI. Az óvoda kapcsolatai

1. Szülő, gyermek, pedagógus együttműködési formái

A legtöbb család önmagában nem tudja felvállalni a keresztyén nevelést, ezért ennek egyik lépcsőfoka az óvoda. Nagy a felelősségünk.

„A rád bízott drága kincset őrizd meg a bennünk lakozó szentlélek által.” (Pál II. Timót. 1,14)

Isten nagyra értékeli a családot, ezért az ő törvénye által különleges védelme alá helyezi azt. A család szerkezete, funkciója napjainkban, társadalmunkban átalakulóban vannak – nem mindig jó példával járva elől. A szociális intézkedések, amelyek a nevelést segíthetnék, sérülhetnek. Ezért fontos a megértés, a türelmes közeledés.

A gyermek alaposabb megismeréséhez szükség van a következő tények feltárására:

- a család értékrendje, életvitele, nyitottsága
- a család szerkezete, generációk, szülők kapcsolata
- a gyermek helye a családban, a testvér kapcsolatban
- a szülők ambíciói, szokásai, hobbija
- a szülők gyermekismerete, nevelési kérdésekben való jártasságuk, elképzeléseik család anyagi helyzete, lakás, munkahely
- elvárásaik az óvodával szemben

A kapott, látott, halott információkat bizalmasan szükséges kezelni. Kapcsolatukban lényeges a kölcsönös bizalom, az elismerés, a segítség.

Kapcsolattartás formái:

- beiratkozás, barátságos ismerkedés, gyermek felé figyelmesség, a gyermek megajándékozása
- felkészülés, felkészítés a családlátogatásra, beszoktatásra
- családlátogatás, példaadás, hogyan viselkedjenek gyermekükkel
- szülői beszoktatás – mintaadás a gyermek neveléséhez

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A szülő tud legtöbbit a gyermekéről, ezért erre alapozva a szakmai tudásunkat és tapasztalatunkat felhasználva segítjük a fejlődését. A harmonikus fejlesztés elengedhetetlen feltétele a korrekt, partneri együttműködés. Ennek a formáját körültekintően szervezzük meg. A szülőkkel megismertetjük az óvoda tartalmi munkáját. Figyelünk az információk átadására, áramoltatására, a szemlélet formálására, az egyéni fejlődés közvetítésére.

Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Törekszünk arra, hogy a szülők melegezésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, neveljük, fejlesszük a gyermekeket. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, s a jó nevelőtársi kapcsolat kialakítását elengedhetetlen feltételnek tartjuk. Megragadjuk a lehetőséget, hogy megismerjük a családok életét, szokásrendszerét, az alkalmazott nevelési eljárásokat.

A gyermekek fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Hirdetjük a nyitott óvodát, ennek értelmében lehetőséget biztosítunk a szülőknek, hogy bármikor betekintést nyerhessenek gyermekeik óvodai életébe.

Kapcsolatunkban lényeges a kölcsönös bizalom, elismerés, a segítség. A kapott információkat bizalmasan kezeljük.

Az együttműködés alapelvei:

- kölcsönös bizalom
- probléma felismerés – problémaérzékenység – pedagógiai tapintat
- példamutatás
- hiteles tájékoztatás – előre mutató segítség.

Kapcsolattartás formái, tartalma:

- első ismerkedési lehetőség olyan óvodai rendezvényeken, amelyek nyitottak az addig még nem óvodás gyermekek előtt is (gyerekek, Mikulás,...).első személyes kapcsolatfelvétel a gyermek beíratásakor – barátságos ismerkedés, gyermek felé figyelmességek, apróbb ajándékdadás
- családlátogatás még óvodába kerülés előtt
- szülő beszoktatás a gyermek érzékenysége, a szülők igénye alapján
- szülői értekezlet – ismerkedés egymással, tájékoztatás az óvodai életéről, szorongás oldása, az óvoda, a csoport bemutatása
- nyílt nap – mire érdemes figyelni a szülőknek
- aktív szülők bevonása az óvodai életbe
- napi kapcsolattartás – szülők tájékoztatása gyermekével történt napi lényeges eseményekről, a legapróbb fejlődést is jelezzük, saját kimutatott, átértett örömmel
- a gyermekek érkekeit erősítjük a szülők felé
- közös ünnepek, azok közös megszervezése, kivitelezése

- közös szórakozások, szabadidős tevékenységek, kiállítás, színházlátogatás, kirándulások)
- sportnapok
- munka és játékdélutánok
- szakemberek előadása a nevelésről, egészségügyi felvilágosítás
- gyülekezeti életbe bekapcsolódás
- folyamatos tájékoztatás, információ az óvodai életről a faliújságon
- segítőkész szülőknek köszönet a faliújságon, évzáró ünnepélyeken
- érdeklődő szülőkkel mesejelenet előadása, az előadás megszervezése (jelmez, díszlet)
- rajzversenyekre, bibliatörténet elmondására, évzáróra, évnyitóra, Karácsonyi ünnepélyre, adventi gyertyagyújtásra szülőkkel közösen készítjük fel a gyerekeket (imádságok, versek, bibliai történetek tanítása)
- a tanult énekeket, mondókákat folyamatosan leírva.

A kezdeményezésben az óvodapedagógusok járjanak elől. A szülők segítségét, kezdeményezését, önzetlenségét, aktivitását értékeljük, elismeréssel nyugtazzuk különféle formában (faliújságon, évnyitó – évzáró ünnepélyen név szerint kiemelve köszönet, az óvoda történeti könyvbe évente beírjuk nevüket).

Fontosnak tartjuk, hogy ne a kapcsolattartás mennyisége, hanem annak élményszerűsége legyen a meghatározó.

2. Kapcsolatunk a gyülekezettel

Óvodánk a gyülekezet része, ahol a gyermeknek is helye van. A kapcsolat kimunkálásában lelkipásztor, presbiter segít, de kezdeményező az óvoda is. A kapcsolat fenntartásában, mélyítésében az óvoda elől jár. Kezdeményezzük a meghívást ünnepségeinkre, olyan alkalmakra is, ahol a szülő is jelen van.

A gyülekezet és az óvoda kapcsolata fontos, mert:

- Tapasztalatot szerez a gyermek arról, hogy a felnőttek ugyanolyan hittel, alázattal, szeretettel fordulnak Istenhez, mint ahogy az óvodai közösségben rendszeresen átélik.
- Hallja az óvodában megismert bibliai történeteket, énekeket, igéket, s ez megerősítést jelent számára.
- A gyermek ráérez arra, hogy valahová tartozhat, bizalommal fordulhat bármikor.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, látják annak szükségességét, hatását.

A kapcsolattartás formái:

- A gyülekezet tagjainak meghívása, látogatása az óvodába, évente egy alkalommal megköszönjük a segítségüket. Együtt imádkozunk, együtt adunk hálát Istennek, hogy kapcsolatunk gyümölcsöző.

- Lelkipásztor hitéleti foglalkozásainak megtartása külön – külön csoportokban.
- Az óvoda látogatásai a gyülekezet helyére
- Közös ünneplések a gyülekezettel
- A szülők a gyülekezeti alkalmakon való megjelenésre
- Ünnepek tartása a gyülekezetben, a gyermekek megajándékozása.
- Óvodai dolgozók lelki gondozása a lelkipásztor részvételével.
- Szülői értekezlet, ismerkedés egymással, tájékoztatás az óvodai életről.
- Nyílt nap – mit figyeljen a szülő, melyik tevékenység mit fejleszt.
- Aktív, segítőkész szülők bevonása az óvodai életbe.
- Napi kapcsolattartás – szülők tájékoztatása gyermekével történt napi lényeges eseményekről, a gyermek fejlődéséről.
- Közös terv kidolgozása, terv szerinti munkálkodás.
- Szakemberek tájékoztatása a jelentések alapján a gyermekekről szülőknek.
- Ünnepek szervezése, azokon részvétel.
- Közös szórakozás, szabadidős tevékenység szervezése (gyermeknap, kirándulás).
- Folyamatos tájékoztatás, információ az óvodai életről, köszönet a segítő szülőknek a faliújságon.
- Gyülekezeti életbe bekapcsolódás.
- Évzáró ünnepélyen segítőkész szülőknek név szerinti köszönet.

A kezdeményezésben az óvodapedagógusok járnak elől. A szülők segítségét, kezdeményezését, aktivitását értékeljük, elismeréssel nyugtazzuk. Törekszünk arra, hogy ne a kapcsolattartás mennyisége, hanem annak élményszerűsége legyen a meghatározó. A szülőknek lehetőséget adunk arra, hogy maguk választhassanak az együttműködés számukra leghatékonyabb és legkedvesebb formái közül.

3. Szakmai kapcsolatok

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

Tartalmi kapcsolatot alakítunk ki:

- Egyházkerületünk református óvodáival (szakmai találkozók, segítségnyújtás, információs kapcsolattartás)
- Pedagógiai, Szakszolgáltató Intézményekkel;
- Református Pedagógiai Intézettel;
- Nevelési Tanácsadóval, speciális képességeket vizsgáló Szakértői Bizottsággal;
- Egészségügyi szakszolgálatokkal (védőnő, gyermekorvos)
- Gyermek – és ifjúságvédelmi intézményekkel, a gyámüggyel, a szociális bizottsággal.
- Az önkormányzattal, ezen belül az oktatási bizottsággal.

-- Óvodánk kiemelten törekszik arra, hogy a határainkon belüli és túli magyar református óvodákkal szakmai és testvéri kapcsolatot építsen és ápoljon.

VI. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai

1. A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb – mozgást és az egész személyiséget fejlesztő - tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Szükséglet és létforma a kisgyermek életében, sokrétű és összetett viselkedést, életmódot, elsődleges életkategóriát értünk alatta. Felismerve ennek fontosságát, kiemelten törekszünk arra, hogy a szabad játék mindennapos zavartalanságát biztosítsuk.

A játék, mint alaptevékenység:

- A játék szabad cselekvések sorozata. Szabad akaratból, azaz külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre.
- Nem produktív, nem az eredmény, a teljesítmény, a végtermék fontos, hanem maga a folyamat.
- A játék valóságyszerű, de nem valóságos. A gyermek játékát sajátos logika jellemzi, tudja, hogy játszik, de mégis összemossa a valóságot és az elképzelhető, nem állít éles határokat közéjük, könnyedén közlekedik egyikből a másikba.
- A játékokra nem érvényesek a valóság idő – és térbeli korlátai. Időtartama a valóságos történésnél hosszabb és rövidebb is lehet: az egyszeri bármennyig ismétlődhet, és bármikor lejátszódhat. Nincsenek valóságos térbeli határok sem.

Elméleti tudásunk alapján tiszteletben tartjuk a különböző játékfajták létjogosultságát.

A valóságban a gyakorlás, konstrukció, szerep és szabály a játékon belül fokozatosan összerendeződnek. Nem választhatók szét egymástól, a játék folyamata, módja teljes egész.

A folyamatos napirend lehetőséget teremt az elmélyült, kitartó, élményt adó, kreatív játékokra.

A játék motivációja alapvetően belső, olyan késztetés, amit kívülről irányítani, vezetni, szabályozni nem lehet. Tartalmát tekintve megjelennek benne egyéni és közösen átélt élmények, kezdeményezheti a gyermek vagy az együttjátszó felnőtt. A közösségben zajló játék tulajdonképpen kapcsolatfelvétel és – fenntartás. A gyerek a játékba, mint formai keretbe viszi bele – kifejezetten vagy rejtetten – belső történéseit, érzelmeit, vágyait.

Tud a rugalmas időbeosztással élni, követve vezetni a csoport szabad játékát. Tapintatos szemlélője a játéknak, szükség esetén bevonható társ marad, illetve segítőtve, kezdeményezővé lesz, ha a játék folyamata elakad. Leleményes kíváncsiságot keltő

tevékenységével, egyszerű, tiszta, könnyen utánozható minták nyújtásával vezeti rá az óvodásokat a folyamatosan bővülő játék motívumkészletének összerakására, variálására. Ő maga is állandóan tanulgatja a gyerekektől, hogyan lehet a laza, furcsa és bizarr képzettársításokból csoportos körülmények között játékot csinálni.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az esztétikai szempontok mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatóak legyenek, teret adva a gyermek játékban megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának. A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert körül kerített kis világra, védettségre, meghittsége van szükségük a gyermekeknek. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok, alacsony bútorok tagolnak.

Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- nyugodt légkörben zavartalan, elmélyült játék biztosítása
- a játék folyamatában való tudatos jelenlét (igény szerint a háttérből irányítva vagy együttjátszással, támogató, serkentő magatartással)
- a szabad játék túlsúlyának érvényesítése
- nagy mozgástér a különféle játéktevékenységekhez, 1-1 fajta játékhoz állandó játszóhely
- sokoldalú, sokféle eszköz biztosítása, ami elindítja, fejleszti fantáziájukat, alkotókedvüket, kreativitásukat. Az eszközök feleljenek meg a következő követelményeknek:
  - lehetőleg természetes anyagból készüljenek
  - balesetet ne okozzanak
  - könnyen tisztálthatók legyenek
- olyan játékok kezdeményezése, amelyek bibliai történeteket dolgoznak fel (pl.: Noé bárkája)
- keresztyén jellegű, fejlesztő hatású játékok használata
- élmények folyamatos biztosítása, tapasztalatok szerzése
- udvari játék, nyári élet tartalmassága
- jól és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában

2. Verselés, mesélés

A mese szimbolikus nyelve, formája miatt az óvodás korú gyermekhez – a játék mellett – legjobban illő műfaj. A valóság és vágyak közötti szivárványhíd, amelyet az élőbeszéd fordulataiból építünk fel. Ezen könnyen közlekedik a gyermeki gondolkodás és a képzelet. Örömforrás és társas élmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy belső energiákat mozgósít.

A mesehallgatás során, a belső képteremtés révén a gyermek tudattalan szorongásait, feszültségeit képes feldolgozni a mese cselekményének átélésével. Az agy tudásként raktározza el a mesében kódolt szimbólumokat, melyekhez egész életünkön át, mint magától értetődő tudáshoz lehet fordulni. Jelentősége túlmutat a gyermekkoron, krízishelyzetekben valódi lelki erőként, támaszként jelenik meg.

Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, s az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben. A mese – képi és konkrét formában – tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi, erkölcsi viszonylatairól a lehetséges, megfelelő viselkedésformák. Ezért elsősorban a népmesék gazdag kincses tárából válogatunk, minden nap mesélünk óvodásainknak.

Az óvónők igényes válogatásai alapján a népmesei, népköltészeti alapot kiegészítik a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásai.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. Párban, kisebb csoportokban, közösen a játékköröm kedvéért, spontán ismételtetéssel a felnőttet vagy egymást utánozva mondogatjuk ezeket.

A vers, játék, az érdekesen, szépen hangzó szavakkal. Mondani kell, és nem tanítani.

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

- A gyermekek várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás hangulatának megteremtésében. Képesek ráhangolódni, figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét.
- Maguk is kísérleteznek mesemondással, „rímfaragással”.
- A versek ritmikáját mozgással is kísérik.

- Rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- olyan mesék, versek választása, melynek hangulata nem zavarja meg a keresztyén szellemű nevelést, a Biblia erkölcsi szempontjainak megfelelően
- elvont fogalmakat ismerjenek meg a gyerekek (szeretet, jóság, gyűlölet, nagyravágyóság, szerénység, részvét stb.)
- életszerű sajátosságoknak megfelelő repertoár
- könyvek megbecsülésére nevelés
- . színdarabok, zenés mesejelenetek előadása a szülőknek, szülőkkel, gyermekekkel

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Óvodánkban különös hangsúlyt fektetünk a gyermekek érzelmi nevelésére, melynek leghatékonyabb eszköze a zene.

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik. Mivel a gyermeknek még nincs kialakult értékrendszere, kötelességünk megszűrni az őt ért hatásokat. Óvodánkban arra törekszünk, hogy a legértékesebbet nyújtsuk gyermekeink számára. Tudatosan törekszünk arra, hogy csak az igényesen megválogatott, ünnepeink, mindennapjaink zenei anyagát „tisza forrásból”, az életkor számára feldolgozható egyházzenei anyagból, és értékes, klasszikus forrásból merítsük. Óvónőink szívesen használják megszerzett hangszeres tudásukat. Mindennél fontosabb azonban, hogy amikor csak lehet, énekeljen az óvónő és énekeljenek a gyerekek is. Lényeges, hogy a felnőtt ebben is biztos támasz legyen.

Az az énekes népi játék jó, amelynek egyszerű a szabálya. Így a zenére és a játékra figyelhetnek a gyerekek. Az éneklés a csoportos játékok egyik lehetősége, de egyéb játék helyzetből is következtethet.

A hallás – és ritmusérzék-fejlesztő mozzanatok a játékdalok magukban hordozzák. A zenei megformálásban az óvónő tudatos, de a gyerek számára nem csinálunk belőle külön feladatot. Az éneklést vagy a gyerekek kezdik, vagy az óvónő, vagy a délelőtti közös együttlétkor játszunk körjátékot.

A zenei elemeket a helyes, szép előadásmóddal utánzásal gyakorolják a kicsinyek. Az élő zene, az éneklés természetesen ösztön a tiszta, csengő hangképzésre, az egyenletességre, a mérőütés szívdobogáskénti lüktetésére, a tempó, dinamika, a hangmagasság változásaira, a zenei súlyok kiemelésére. (Az altatókat halkán dúdoljuk.) A párbeszédű szövegű dalokban a szereplőket különböző hangszínnel jellemezzük.

A dalok válogatásának szempontjai: a gyerekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelem, az aktuális érzelmi állapot, a játékszabályok áttekinthetősége, a térformák és a mozgásanyag változatossága. Szem előtt tartandók az Ádám Jenő által kidolgozott módszertani alapelvek és a kodályi figyelmeztetés: „Anyanyelve csak egy lehet az embernek, zeneileg is.”

Elvárható eredmények az óvodáskor végére:

- Énekes népi játékokat kezdeményeznek, szeretnek énekelni.
- Tisztán énekeljenek egyedül az egyvonalas c és a kétvonalas c magasságok között, tudjanak dallammotívumokat visszaénekelni.
- Legyen koordinált a mozgásuk önmagukhoz és a csoporttársaikhoz képest.
- Felismerik a magas – mély, halk, - hangos éneklés közötti különbséget.
- Képesek zenei fogalom párokat a dinamikai különbségekkel együtt felismerni.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak csoportosan és egyénileg is.
- Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják (dobbantás, kopogás, párválasztás, kifordulás stb.).
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- hangszer használata (furulya)
- kórusművekkel, klasszikus zenékkal ismerkedés
- igényes zenei anyag válogatása
- tisztán énekel, szeret énekelni, örömet leli benne
- spontán helyzetekben megfelelő dalt énekel, nagy a repertoárja
- zenei tevékenységek megszervezése, eszközök biztosítása
- zsoltárokat énekel, használja a református anyanyelvet
- keresi a lehetőséget a hangszeres zene élménynyújtására (pl: helyi zeneiskolával kapcsolattartás eddigi hagyományainknak megfelelően, iskolások karácsonyi zenés előadása), hangszeres tudással rendelkező gyülekezeti tagok, hangszeren játszani tudó volt óvodásaink, népdalénekes, meghívása
- zenés mesedarab betanulása ünnepekre gyerekek vagy szülők által
- gitárművész meghívása
- ismerkedés hangszerekkel

„Lelki énekekkel énekeljétek szívetekben az Istennek!” (Pál Kolos 316)

4. Mozgás

A torna és a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását, mivel a mozgásos játékok a természetes mozgásokból építkeznek.

Az ugrás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság – erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A mozgásnak fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A szabad mozgás a gyermekek alapvető igénye. Lehetőséget biztosítunk a szabadban folytatott mozgásos játékokra illetve a játékidőben nap, mint nap rendelkezésre álló, szabadon választható mozgásfejlesztő játékok játszására. Az irányított mozgásos játékok mindig kiemelt lehetőségei a testi nevelésnek, amelyre szervezett formában heti egy alkalommal kerül sor. De tudnunk kell: nem az iskolai testnevelési formák nyomán, hanem a játékban tökéletesedik ki a már megtanult mozgások sokasága.

A testnevelési eszközök, játékszerek, a nap bármely időszakában történő kreatív bekapcsolása, gazdagítja mozgáskínálatunkat és ébren tartja a gyermekek fantáziáját. Rendszerességgel kezdeményez az óvónő olyan mozgásos játékokat, melyek alakítják, formálják a gyermek koordinációs és kondicionális képességeit, - mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, - valamint a társakra való odafigyelést.

Az egyéni képességek kibontakoztatásának legjobb útja a mozgásélmény sokirányú megtapasztalása a fokozatosság elvének betartása mellett. Ezért a legjobb játék a kipróbált, megtalált, utánzott mozgások, mozdulatok más-más formában történő variálása. Kicsiknek, nagyoknak egyaránt szabad az inger gazdag környezetünk veszélytelen tárgyait szabad mozgásra használni.

Pszichológiai tanulmányainkból tudjuk, hogy nagyon fontosak az egyensúlyozás gyakorlatai az értelmi képességek alakulásában, ezért ezek spontán gyakorlására lehetőséget biztosítunk. A mozgásos szabályjátékoknak nagy szerepük van a magatartásrendezésben, azokat a képességeket fejleszti, melyek szükségesek a szocializációhoz.

A mozgás öröm, a gyermek szervezetének szükséglete, fejlődésnek mozgatója, játék és jelzés a testi-lelki állapotáról. A modern életkörülmények következtében elvesztett mozgáslehetőségeket óvodánkban megpróbáljuk tudatosan visszaadni. Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk.

A mozgásfejlődés szakaszai megmutatkoznak a mozgásvégrehajtás minőségében, pontosságában, a mozgáskombinációkban és a teljesítményben.

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

- Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, harmonikusabbá, ügyesebbé válik.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak.
- Egyéni-, csoportos-, sor-és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és képesek a szabályok betartására.
- Mozdását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
- Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésére, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

Az óvodapedagógus feladatai:

- nagymozgások gyakorlása szabadidőben is - ehhez a tornaszereket szabadidőben is használják a gyerekek kedvükre
- önállóság, bátorság, kitartás, alkalmazkodó képesség, mások sikereinek elismerése fejlesztő eszközök, szerek biztosításával, jó levegőjű, rendezett környezetben
- a gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének biztosítása
- összerendezett mozgásuk figyelemmel kísérése, problémák kezelése speciális gyakorlatokkal, szakember segítségével
- bátortalanabb, félénkebb, ügyetlenebb gyermek sikerélményhez juttatása, egyéni bánásmód érvényesítése
- meghatározott időszakonként az intézmény bejárása a balesetek megelőzése végett

5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Lehetővé tesszük, hogy gyermekeink bármikor fessenek, gyurmázzanak, rajzoljanak, vagdossanak, hajtogassanak, barkácsoljanak. A csoportszobákban ezekre a tevékenységekre elkülönített helyet alakítottunk ki, az eszközök állandóan elérhetők, néhány kezelési szabály betartása mellett önállóan elvehetők. Szívesen ismertetjük meg a gyermekeinket a népi kismesterségek óvodában jól alkalmazható elemeivel. A hagyományos eszközök és technikák mellett újszerű, természetes alapanyagokból készült rajzeszközöket is próbálgatunk.

Az óvónő feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különféle anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézi munka különböző technikai alapelemeivel és

eljárásaival. A technikákat az anyagokkal, eszközökkel való bánásmódot meg kell mutatni. Nem korlátozzuk ötleteiket, szabad utat engedve kreativitásuknak, abban segítünk, hogy hogyan és miből, mivel lehet valamit készíteni. Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz – lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük! Másról van szó: krétával, festékekkel, agyaggal, papírral, fonállal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Öncélúan soha nem rajzoltatunk. Ábrázolni, kézimunkázni a játékidőben, gyermeki, óvónői kezdeményezésre szoktunk.

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

(az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva)

- Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire tudják hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzéseivel.
- Önállóan tudják alkalmazni a megismert technikákat egyszerű játékok, kellékek készítésénél.
- Kialakul a biztos ceruzafogás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- esztétikus környezet kialakítása
- feltételek megteremtése a gyermek, ábrázoló fejlődéséhez (rajzszarok, rajzeszközök)
- eszközök állapotának figyelemmel kísérése
- eszközfogás és testtartás figyelemmel kísérése
- eszközök folyamatos gyűjtése
- művészeti alkotások megismertetése a gyermekkel (kép, könyv, kiállítás)
- bibliai történetek megjelenítése a művészeti alkotásokban – lehetőségek keresése
- elegendő idő biztosítása a tevékenységekhez
- az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyának felkeltése
- a gyermek valamennyi alkotását értékként kezelje
- környezet formálásában legyen igényes
- védőpótló biztosítása, hogy még felszabadultabban végezhesse a gyermek az adott és a gyermek által keresett tevékenységet
- alkotások összegyűjtése rajztartókba, egyéni fejlődési naplóba félévente emberrajz és szabadidős rajz – a fejlődés figyelemmel kísérése
- házi rajzverseny bibliai témában, az értékelésbe a lelkész bevonása, a képekből kiállítás rendezése – tehetség gondozás

- országos rajzversenyeken részvétel – tehetséggondozás
- rajzkiállítás a gyerekek alkotásaiból
- a gyermek alkotásai díszítsék a csoportszobát, az öltözőt

6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezetének formáiról, mennyiségeiről, téri viszonyairól. Miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek életkorának megfelelő, biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges.

Feladatunknak tekintjük, hogy lehetővé tegyük a gyermek számára környezete tevékeny megismerését. Megfelelő alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel alakítására. Életünk tele van matematikai tartalommal. A gyermek játéka során számtalan, ilyen problémával találkozunk. Csupán annyi a dolgunk, hogy mindezeket észrevegyük, rácsodálkozzunk a problémára és megoldjuk az éppen aktuális tevékenységnek megfelelően (pl.: játék, mozgás, munka, stb.). Az irányok megnevezése, a hasonlítgatásuk, összegyűjtés-szétválogatás, párosítás, időbeliség felfedezése, megnevezése, a formák letapogatása játék közben olyan természetes, mint a mondókázás, dúdolgatás. Miközben felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségi szemlélete. Az időt a napirend, a különböző események, születésnapok, ünnepek tagolják kisebb vagy nagyobb szakaszokra. A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeinek felfedezésével megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. A kisgyermek játékában felhasználja ismereteit, folyamatosan gyakorolja, fantáziájával gazdagítja, átéli a megismerés, cselekvés örömeit.

Beszélgetünk és nem a kérdések sokaságával faggatjuk a gyermeket. A gyermek mondanivalóját kiegészítő, hozzátoldó felnőtt közléseket tartjuk ösztönzőbbnek, mint a kérdve kifejtés iskolás módszerét. A kötöttségektől mentes gondolkodás és a beszédkedv játékos megnyilvánulásai ezek. A valódi tartalom mindig maga a beszédkapcsolat felvétele és fenntartása, az érzelmi összetartozás megerősítése. Fontosak vagyunk egymásnak. Udvariasan, de nem körülményesen és főként nem didaktikusan beszélgetünk, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetük alakításáról és a kortársaikkal való kapcsolataikról.

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

- Ismerik lakásuk címét, szülei foglalkozását, tudja nevét.

- Az elemi közlekedési szabályokat ismerik és betartják, gyakorlatban alkalmazzák.
- Felismerik a napszakokat. Különbséget tesznek az évszakok között, ismerik az évszakok jellegzetességeit. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, kiegészítésre.
- Elemekből elrendezéssel, bontással létrehozhatnak ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (hosszabb, rövidebb, több, kevesebb).
- Magabiztosan tájékozódnak a térben. Ismerik, értik és követik az irányokat, helyesen használják a névutókat.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükséges.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- környezetismeretei és matematikai tartalmú tapasztalatszerzések szokásokon, környezettel való kapcsolattartáson, apró történéseken keresztül
- minél többet legyenek a gyermekek a természetben, és minél több természetet vigyen be az óvodába a természet rongálása nélkül
- társadalmi környezetünk értékeinek felfedeztetése
- természet- és környezetvédelem hitünkéből adódó feladat
- spontán lehetőségek kihasználása az intézmény szépítésében, gyerekek aktív bekapcsolása
- séták, kirándulások szervezése a vértesi hegységbe, távoli tájakra
- ismerjék meg Gárdonyi és környéke nevezetességeit
- személyekkel kapcsolatos adatok gyakorlása
- óvoda udvarának közös szépítése, szelektív hulladékgyűjtés (műanyag flakon, papírgyűjtés – árából kirándulás)
- gyülekezeti élet hagyományainak, szokásainak megismertetése
- évszakokról tapasztalatok szerzése
- matematikai ismeretek, tapasztalatok szerzése
- környezetünk formai, mennyiségi és téri viszonyainak megtapasztalása
- tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban
- problémamegoldó tevékenységek fejlesztése

„Áldott, aki az Úrban bíz, Mert olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, Amely a folyóig ereszti gyökereit, lombja üde zöld marad.” (Jer. 17:7-8)

7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenységek. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt napos munka. A gyermek, munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége.

Alkalmi feladatok és folyamatokban történő munkamegosztás bőven akad az óvodai életben.

A leggyakoribb munkafajták:

- A játékban megjelenő, a szükségleteiket kielégítő munkák, melyeket a gyermekek önként vállalnak.
- Az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, mely fejleszti az önállóságot, kitartást, feladattudatot.
- Környezetünk rendszeres ápolása, gondozása.
- Önként vállalt és kisebb csoportokban is végezhető alkalmi megbízások, melyek a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Minden munkajellegű tevékenységénél fontos a jó szervezethez. Fontos azoknak a gyermekméretű eszközöknek a biztosítása, amelyekkel a gyermekek önálló munkát végezhetnek a testin épségük megóvása mellett.

Az óvodai élet megkívánja, az óvónő tudatos pedagógiai szervezését, a gyermekkel való együttműködését, illetve annak reális, konkrét, értékelését. Adódnak feladatok, melyek megosztásával az együttműködés öröme élhető át. Szeretjük megbízni a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek, hatékonyak (pl.: üzenet továbbítása, stb.).

Bevonjuk őket környezetük rendben tartásába (játékok válogatása, növények öntözése, stb.). Segítséggel szívesen gondozzák az állatokat (madáretetés, akváriumgondozás).

A feladatok soha nem kényszerítő jellegűek, de örömet hoznak, ha általam gazdagabb lesz az „ovis” élet. Mindez a gyermekeknek játék is, tanulás is és számunkra hasznos, értékes nevelési lehetőség.

Az életre való nevelés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű.

Fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakonként, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. A munkafajták közül kiemeljük az önkiszolgálást, amihez óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt – testápolás, öltözködés, környezetünk rendben tartása – a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan elvégezni. Azt felesleges meghatároznunk, hogy melyek azok az önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek, amelyeket 3-5 vagy 6 éves korban végezhet el a gyermek. Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá.

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

- Az önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységeket önállóan, szükség szerint elvégzi.
- Pontosan érti, mit várunk el tőle, és azt önállóan teljesíti.
- A naposi feladatokat szívesen látja el.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használja.
- Szívesen vállal egyéni feladatokat.
- Örömmel segít társainak.
- A munka jellegű tevékenységeit felelősséggel, kitartással végzi.

Az óvodapedagógus feladatai:

- minden gyermeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet
- munkavégzés feltételeinek biztosítása: eszköz, idő, hely, lehetőség, biztonság - folyamatosan biztosítjuk, bővítjük a munkatevékenységhez szükséges, gyermek számára megfelelő munkaeszközöket
- a szobaeszközök számára olyan helyet biztosítunk, ahol a gyermek bármikor elérheti és használhatja a szükséges eszközöket
- önállóságot biztosítva ösztönözzük a gyermek arra, hogy felfedje a munka szükségességét, örömet, el is végezzék azt
- tudatosan irányítjuk a munkatevékenységeket, azokat folyamatosan értékeljük
- munkafogások bemutatása
- lehetőséget adunk a gyermeknek bármilyen, őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban
- az intézmény minden dolgozója munkához való hozzáállása pozitív, példaértékű, az Isten iránti szolgálatból végzi
- mások munkájának megbecsülése
- munkahelyek bemutatása a családok bevonásával

- barkácsoló kedvű szülők bevonása óvodai játékok, eszközök javításába, készítésébe
- veteményes-, virágoskertben végzett munka megfigyeltetése, besegítés

„Drága Kincse az embernek a szorgalom.” (Példab. 12,27)

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„A bölcs tanítás az élet forrása.”

(Példab.13,14)

Az óvodában a tanulás folyamatos jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükségletekhez, képességekhez igazodva történik. A tanulás, a megismerés szükséglete, mint kíváncsiság, a kulturális igények forrása. A testi szükségleteknél halványabb, bimbózó tulajdonság. Táplálni kell, mert az a természete, hogy szellemi táplálék és társas ösztönzés nélkül elsorvad.

A tanulás tevékenységekben is megvalósul. Sokszínű, változatos, cselekedtető játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása az óvónő részéről. Bármilyen tárggyal, dologgal kerüljön is kapcsolatban, bármit is tesz azzal, manipulációja együtt jár a tapasztalattal, a tanulóval. Kíváncsisága, megismerési vágya ösztönzi. Arra, van szükség, hogy maga fedezze fel a „csodákat” környezetének valóságából, erre érez belső késztetést. A játéka, magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalati, emlékképei, gondolkodása, nemegyszer fantáziája segíti, s eközben tanul is a gyermek. Vagyis a belső szükségletek, igény és a külső tényezők megfelelő kölcsönhatásában létrejövő folyamatot, a folyamat hatására kialakult változást tekinthetjük tanulásnak.

Ahhoz, hogy az ismeretek ténylegesen bevéssék és rendszerré válhassanak, sok-sok próbálkozásra, kísérletre, saját tapasztalatra van szükség. A pozitív és negatív élmények és ezek feldolgozása szabad alkotásokban (mozgás, hang, szó, kép és ezek variációja) elengedhetetlen feltétele a külső ingerek belsővé válásának és a harmonikus személyiségfejlődésnek.

A tanulás formái:

- Az utánzásos, minta -, és modellkövetéses magatartás-, és viselkedés – tanulás (szokások alakítása).
- A pedagógus által kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás.
- A cselekvéses tanulás.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés. A kisgyermek nem elsősorban a szóból tanul, hanem szemlélődésből, tapasztalatszerzésből, cselekvésből.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

„Élet forrása az értelem.” (Példab.16,22)

A világ megismerése Istentől kapott ajándék. Fontos a gyermek adottságait, képességeit, lehetőségeit, korlátait megismerni, és ezek birtokában a Biblia tanítása szerint fejleszteni.

Személyes hit és meggyőződés alapján neveljük gyermekeinket, így kapnak információt a látható és láthatatlan világról.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a tanulási folyamatban örömmel és önként vegyen részt a gyermek, ne csupán külső motiváció (jutalom) készítse erre
- a gyermek megfelelő szintű feladatok elé állítása , minden gyermek esetében képességeinek megfelelő
- a követelményeket az egyéni teljesítőképességhez mérjük
- sikerélmények biztosítása, amellyel erősítjük a gyermek önbizalmát, hogy bátorságot kapjon az újabb, a nehezebb feladatok megoldásához
- közvetlen érzékszerveket foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása
- a gyermek motiválása, problémaszituáció teremtése komplex módon
- lehetőségek keresése a próbálkozásra
- a megismerés, a gondolkodásfejlesztés folyamatának irányítása természetes légkörben

9. Keresztyén szellemű nevelés

Speciális tevékenység, amit hason át az Isten központúság.

Csak azt tudjuk szívből a gyermek elé tárni, amit magunk is átéltünk, ezért meghatározó, hogy milyen az óvodapedagógus.

Istenképe, mit mond a történet elsősorban neki.

„Ekkor kisgyermekeket vittek hozzá...átölelte és kezét rájuk téve megáldotta őket.”
(Mk.10,13,16,)

A gyermek első találkozása Istennel, a szüleivel való kapcsolatában gyökeredzik. Óvodás korban még nem tud képet kialakítani Istenről, teljességében nem értheti meg a bibliai történeteket sem, de erős kötődésben él anyjával, alapvető biztonság igényének megoldójával. Ez az időszak fontos hitbeli fejlődésére nézve, hiszen, hogy valami képet alkothasson Istenről, hogy tisztelje, szeresse, ahhoz előzetesen ezeket az érzelmeket szüleivel kapcsolatban kell, hogy átélje.

A katechézis sikere emberileg sokban múlik azon, hogy az hogyan kezdődik. Nem a bibliai történet mondás adja meg csupán a keresztyén szellemű nevelés lényegét, legalább olyan fontos, a személyes érintettség, az Istennel való kapcsolat szintje. Ezen a téren a hitelességet az óvónő személyes meggyőződésének kisugárzása adja, amelyet nem pótol a bibliai eseménysor csak szó szerinti visszaadása.

Két dolog meghatározó, a gyermek kora és a keresztyén ünnepkörök. Az óvodában a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a lehetőségeinket. Elfogadjuk, hogy a biblia nyelve nem a gyermek nyelve. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amely a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

A cél a helyes Istenkép kialakulásának segítése, megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra, hogy növeljük a gyermekben az ős bizalom csíráját.

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés, melynek életkorhoz igazodó formáját, tartalmát óvónőink keresik. Jó úton haladunk az életkor specifikus adottságaihoz igazodó elvek és gyakorlat kimunkálásában.

Elvárható eredmények óvodáskor végére:

- A gyermekben alakuljon ki egy 3-6 éves gyermek szintjén az Istenkép.
- Ismerjék és tudják, hogy a Biblia szent könyv, Isten igéjét tartalmazza.
- Ismerjék névadónk képét, az emblémánkat, református templomunkat, a zászlónkat.
- A tanult imádságokat önállóan tudják.

- Várják a bibliai történetmondás alkalmát, ismerjenek bibliai történeteket, helyeket, személyeket.
- Segítsenek a történetmondás és hallgatás körülményeinek a megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen bábozzanak, dramatizáljanak, ábrázoljanak számukra kedves jeleneteket.
- Ismerjenek ünnepekhez kapcsolódó imádságokat, zsoltárokat, aranymondásokat, bibliai idézeteket, énekeket, tudják, hogy az ének Isten dicséretére történik.
- Tudják, ezt a világot Isten teremtette, minket is ő alkotott, ezért hálával figyelhetjük a szavait.
- Tudják, hogy a templom Isten háza, az embernek megfelelően kell viselkedni.
- Tudják az étkezések előtti, utáni, alvás előtti imát.

Elvárás munkatársainkkal szemben:

Olyan etikai és szakmai elvárás óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

MRE 2005.évi II. tv. VII. 53.§-a alapján:”a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát.” – MRE Kt VII. 48.§ alapján: „Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését.”

A református intézmények számára készült „Etikai kódex” ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása kötelezettségeink közé tartozik, nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy mindez - a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem elvtelenül engedékeny attitűd az elvárásunk. A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. (Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni.)

Az óvónő legyen nyitott minden értékére, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a dolgozók lelki épülésére (áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

Elvárás a szülőkkel szemben:

A református név aranyfedezetét a hitben élő családok adják. Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Elvárjuk tehát, hogy a szülők elfogadják, tiszteljék az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsüljék az intézményben dolgozók munkáját.

Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék.

Az óvodapedagógus feladatai:

- érdeklődéskeltés a bibliai történetekhez, imához, áhítathoz
- imák étkezések előtt, után, pihenés előtt, a nap folyamán adódó élethelyzetekben
- kötetlen imádságokra tanítás (pl.: ima a beteg gyermekért)
- zsoltárok éneklésére tanítás
- bibliai idézetek, zsoltárok, imádságok, versek előadása évnyitón, évzárón, Anyák napján, Karácsonykor
- az intézmény helységeinek idézetekkel, képekkel, történetekkel, melynek tartalmát ismerje a gyermek
- áhítathoz, imádsághoz, bibliai ismeretek nyújtásához nyugodt körülmények biztosítása
- keresztyén erkölcsi tartalmak közvetítése a gyermek életkorának megfelelően
- nem csak tanítunk, biblikusan nevelünk is
- hitre segíteni, megmutatni a hit útját
- kapcsolatápolás a gyülekezettel
- református ünnepek megünneplése
- spontán szituációban bibliai idézetek mondása

10. Művészeti nevelés

A művészeti nevelés szerepe egészen más, mint az egyéb nevelési területek feladatai: nem arra tanít, hogy miből áll a világ, hogyan működik, hanem arra, hogy milyen szépségek vesznek körül. Elvezet a harmóniára, a világ rejtett csodáira nyitja fel a szemet. A különböző óvodai foglalkozások általában arról szólnak, hogy mi vesz körül minket, hogyan működnek a dolgok; a művészeti tárgyak a belső látást fejlesztik. Az elsajátítható ismeretek jobbra az adaptív tudást gazdagítják, a művészeti nevelés sokkal inkább a kreatív készségeket fejleszti. Alkotás közben a gyermek felfedezőútra indul – felfedezi saját belső világát, képességeit, és a különféle művészi formák kifejezésvilágát. A kreatív alkotó munka segít alámerülni a mélybe, ahol a létezés újabb dimenziója tárul fel. A hétköznapiok kétdimenziós léte a felszínen mozog – a művészeti nevelés egy új távlatot nyit meg.

Röviden: a művészeti nevelés nemcsak „hasznos”, hanem teljességgel elengedhetetlen az egész emberré nevelés nagy pedagógiai programjában.

Óvodánkban kiemelten foglalkozunk azzal, hogy a gyermekeink közelebbről is megismerkedhessenek a különböző művészeti ágak nyújtotta alkotó tevékenységekkel. Elsősorban bibliai történeteket dolgozunk fel a drámajáték, a komolyzene és a képzőművészet eszközeivel játékos formában. Egy-egy történethez komolyzenei műveket, képzőművészeti alkotásokat (festmények reprodukciói, szobrok képei stb.), vizuális technikákat (festés,

rajzolás, ragasztás, nemezelés, kasírozás stb.) mozgásos játékokat rendelünk a tartalmának és hangulatának megfelelően, majd közösen a gyerekekkel feldolgozzuk azt. A téma és az együttes tevékenység felelevenítésére igény szerint, bármikor lehetőséget biztosítunk számukra. Vizsgálatok mutatták ki, hogy az alkotás energiákat mozgat, feszültségeket, érzelmeket, gondolatokat, asszociációkat hív életre, s mindezek magában a folyamatban jelennek meg. Foglalkozásainkon nem a teljesítményen, a létrehozott produktumon van a hangsúly, hanem az alkotás folyamatán, ami olyan élményfeldolgozást jelent, melyben tudatos vagy tudattalan szinten, de mindenképpen egy én-azonos tevékenység és megjelenítés zajlik.

A drámajáték jelentősége

Hosszú kitaró munkával el lehetne érni, hogy a drámajáték által a gyerekek pontos önismeretre tegyenek szert. Gyarapodhat fantáziájuk, önfegyelmük, akaratuk, teherbírásuk nő, kreativitásukat fejleszthetjük, bátorságra, önbizalomra tesznek szert általa. Kommunikációs készségük mindenképpen fejlődik, megtanulják nem csak a verbális, hanem a nonverbális eszközök kódolását (tekintet, mimika, gesztusok, testbeszéd, stb.). Rugalmas gondolkodásra, az improvizációs képességek fejlesztésére serkenthetjük e módszerrel a gyerekeket. Beszédük, artikulációjuk finomodik, törekszenek az érthető, kifejező szép beszédre, szókincsük bővül. Ma sajnos a televízió, a videó, a számítógép passzivitásra neveli a gyerekeket. Foglalkozásaink ennek ellenében hatnak. Itt szívünk-lelkünk, testünk-lelkünk igénybe van véve, karban van tartva.

A legtöbb szülő azt szeretné, hogy gyermeke minél több lexikális ismeretre tegyen szert, minél jobban megfeleljen a pillanatnyi elvárásoknak, s nem kis kétkedéssel figyelik, ha a gyerekük úgymond „csak játszik”, mert mindez nagyon távol áll tőlük. Nem is gondolják, hogy a gyerekek mennyi – hosszú távon jelentkező- haszna lesz abból, hogy „csak játszott”. Nem most rögtön profitálható haszna lesz, hiszen a személyiség nem egycsapásra alakul ki, hanem hosszú folyamatban. S ha állandóan „komoly” kötelességteljesítés szívet-lelket ölő, szigorú formáit kényszerítjük a gyerekre, ha nem adunk lehetőséget a lazításra, a játékos tanulásra, akkor eltiltjuk őt az öröm pillanataitól. Nem szabad sajnálni a játékra „fecsérelt” időt. Játék, öröm nélkül a gyerek magánya, zárkózottsága csak növekedhet, nem tanulja meg társas kapcsolatok híján a gyengédség, a szeretet lehetséges formáit. A drámajáték messze nem azonos a színjátékkal, nem az előadásra, hanem a tapasztalatszerzésre koncentrál.

Elvárható eredmények óvodás kor végére:

- Legyen elég önbizalmuk, bátorságuk verbálisan megnyilvánulni, akár közönség előtt is.
- Észreveszik a körülöttünk fellelhető szépet a természetben, az emberben vagy egy műalkotásban.
- Élményeik, elképzeléseik, fantázia világuk megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

- Formaábrázolásuk változatos, többnyire tudják hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzéseivel.

- Kreatívan gondolkodnak, önállóan választják ki és használják a témához illő vizuális technikákat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- esztétikus környezet kialakítása
- feltételek megteremtése a gyermek, ábrázoló fejlődéséhez (rajzsarok, rajzeszközök)
- eszközök állapotának figyelemmel kísérése
- eszközök folyamatos gyűjtése
- művészeti alkotások megismertetése a gyermekkel (kép, könyv, kiállítás)
- bibliai történetek megjelenítése a művészeti alkotásokban – lehetőségek keresése
- elegendő idő biztosítása a tevékenységekhez
- az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyának felkeltése
- a gyermek valamennyi alkotását értéként kezelje
- alkotások összegyűjtése rajztartókba, egyéni fejlődési naplóba félévente emberrajz és szabadidős rajz – a fejlődés figyelemmel kísérése
- országos rajzversenyeken részvétel – tehetséggondozás

11. Ünnepek, megemlékezések, hagyományok, néphagyományok

Az elődök öröksége, a hagyományok átörökítés kiváló módszer a személyiség fejlesztésére és a világ, a gyermek és a haza, a gyermek és a református egyház kapcsolatának elmélyítésére, az identitástudat fejlesztésére.

A néphagyományok átszövik egész életünket, megkülönböztetnek más népektől, keretet adnak cselekedeteinknek és formálják mindennapjainkat. Az évről évre visszatérő jeles napok, egyházi ünnepnapjaink beépülnek életünkbe és azon túl, hogy az érzelmi, erkölcsi és az esztétikai nevelés megvalósulását is segítik, örömet, csodát, érzelmi gazdagságot élhetnek át ez által gyermekeink.

A hagyományok előkészítő szakaszát az érzelmi, hangulati ráhangolódás, ajándékkészítés, dekoráció készítése, vers, dal tanulása jellemzi, melybe a szülőket is bevonjuk.

Ünnepünk:

- Mihály nap
- Reformáció napja
- Szent Márton nap
- Halottak napja
- Adventi készülődés, Mikulás, Lucázás, Karácsony
- Vízkereszt, Új év
- Farsang, Böjti időszak
- Március 15.
- Gergely járás
- Húsvét
- Majális
- Anyák napja, évváró, ballagás
- Gyermeknap
- Pünkösöd
- Pedagógus nap
- Augusztus 20.
- Születésnapok, névnapok
- Helyi ünnepek, szokások

VII. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolába lépéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- testi érettség (a gyermek túl van az első alakváltozáson, megkezdődik a fogváltás, teste arányosan fejlett, teherbíró, mozgása összerendezettebb, finommozgása harmonikus)

- lelki érettség (érdeklődő, a tanuláshoz szükséges képességek birtokában van)

- szociális érettség (kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, szükség szerint kreatív, szabály elfogadó és tartó, feladattudata kialakulóban van, kitartó)

A 3 éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi szociális fejlődésének elősegítése.

1. *Kiemelten tehetséges gyermek*

Már az óvodás korú gyermeknél is megjelenhet tehetségre utaló jel, tehetségcsírák, a mit észre kell vennünk. Felkutatjuk a lehetőségeket, ahol a gyermek tovább fejlődhet, és meg is teszünk mindent, hogy a tehetség lépésről-lépésre kibontakozhasson.

Nem szabad szem elől tévesztenünk azt a tényt, hogy ezek a csírák megjelenhetnek egy egyébként hátránnyal küzdő gyermek esetében is. Feladatunk ilyenkor összetettebb.

Kiemelten kezeljük az ügyes kezű, rajzolni vágyó gyermekeket: Mindenféle rajzoláshoz szükséges eszköz folyamatosan a gyerekek rendelkezésére áll az erre kialakított helyen. Az alkotásokat a csoport illetve az öltöző faliújságára kerülnek, ahol folyamatosan megtekinthetik a szülők, dolgozók és a gyermekek egyaránt.

A szülők gyakran lefényképezik gyermekük alkotásait.

Részt veszünk rajzpályázatokon:

- országos rajzpályázaton,
- házi rajzversenyt hirdetünk, (pl.: Állatok a bibliában)
- lehetőség nyílik kézműves, néptánc, balett, angol foglalkozásokon részt venni igény szerint,
- Színdarab, zenés mesejelenet előadása Mikulásra, farsangra.
- Évnyitón, évzárón, Anyák napján egyéni szereplésre lehetőség (versek, imák, bibliai történetek, énekek előadása)
- Minden kisgyermek egyéniségéhez, tehetségéhez mérten adjuk a szerepeket
- Tornaszerek beállítása délelőttönként télen a csoportszobába, nyári, késő tavaszi, kora őszi időszakban az udvaron állítjuk fel ezeket a szereket, hogy az ügyes mozgású gyerekek kedvükre mozoghassanak
- a labdarúgáshoz kedvet érő gyerekek lehetőséget kapnak, hogy a helyi ovis focicsapatokkal ismerkedjenek.

„Különös dolog a lélek, az emberi lélek csendje. Sokszor esztendők is eltelnek, míg ez vagy az, az elvetett mag megfogyan benne. S akinek van türelme a jóságra, az meg is fogja érni, s föl fogja ismerni gyümölcsét.”

(Pilinszki János)

2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Nevelőmunkánk alapja a feltétel nélküli, „hosszan tűrő” szeretet.

A szegényebb gyermekeknél nem tapasztalható súlyos értelmi lemaradás a kedvezőbb helyzetben élő társaiktól. Inkább az érzelmi és szociális hiányosságok, és a nem megfelelő nevelés lelhető fel. Ennek oka a többnyire nem megfelelő családi háttér és modell. A gyermeki fejlődés a családban nem megfelelően ösztönzött, a szülők anyagi, képzettségbeli korlátozottsága, a megélhetési nehézségek okozta terheltség, az otthoni környezet hiányossága lelhető fel néhány gyermeknél.

Véleményünk szerint tudatos pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy ezeket a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. A hátrányos helyzetből való lemaradás szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel a szülőket partnerré téve, velük együttműködve sikeresen ellensúlyozhatók.

Feladataink:

- az esélyegyenlőségi program figyelemmel kísérése és a HHH gyermeknél – a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező kognitív hátrányok csökkentése
- a beiskolázhatósághoz szükséges fejlődés biztosítása
- pedagógiai munka, pedagógiai kultúra, innovációs hajlandóságuk erősítése
- mélyebb együttműködés a szülővel, gyermekjóléti szolgálattal, már intézményekkel
- nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolásához hatékony eszközök keresése
- óvodai dolgozók felkészültségének, tájékozottságának javítása (pl. ilyen jellegű továbbképzések)
- figyelem a belső kommunikációra
- hatékony, teljesíthető munkamegosztás
- motiváció erősítése, konfliktusok kezelése
- integrációt elősegítő csoportalakítás
- figyelem a hiányzásokra
- rendszeres team munka, esetmegbeszélések intézményen belül
- óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés
- kommunikációs nevelés a logopédussal együttműködve
- érzelmi nevelés, szocializáció
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szemezése (ruhák, könyvek, játékok gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulások, rendezvények látogatása)
- a szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyerek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége az óvoda által kész természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában)
- együttműködés a családsegítő szolgálattal, védőnői hálózattal

- tanulási képességek megalapozása, tanulási és egyéb részképesség, zavarok fejlesztése, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása
- játékeszközök helyes használatára, elmélyült játéokra nevelés
- a gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

„A gyermek legfőbb joga, hogy gyermekéveit gyermekként élje meg. A felnőttnek pedig a legfőbb kötelessége, hogy ezeket a gyermeki jogokat felismerje, elfogadja és saját, szülői, nevelői, gondozói minőségben ezeknek az érvényre jutását teljes erejével támogassa.”

(Gyermeki Jogok Konferenciája, Debrecen, 1993.10.8.)

A gyermekvédelmi tevékenység fontos szereplője az óvodában dolgozó minden kolléga. A gyermekvédelem csapatmunka. A pedagógiai munkát segítő dajka vagy konyhai dolgozó része a prevenció tevékenységnek, tevékeny megvalósítója a nevelési feladatoknak. Rendszeres, szervezett kapcsolattartással, megfelelő információáramlással, a tapasztalatok átadásával tudjuk egymás munkáját segíteni.

Ahhoz, hogy észlelés gyermekvédelmi szempontból sikeres legyen, a szakembernek azzal a meggyőződéssel is rendelkeznie kell, hogy a gyermek elfogadja őt, képes legyen a legapróbb változásokat is észrevenni. Fontos a család, a szülők bizalmának megnyerése, annak elfogadtatása, amin a gyermek érdekében változtatnunk kell. Figyelemmel kísérjük a szokásokat, a kialakult mintákat, attitűdöket, készségeket, ismereteket, hogy az apró jeleket észrevegyük.

Észre kell venni a kapcsolatot a szülő és a gyermek között, amelyet ha szükséges –c erősíteni kell, vagy segíteni a kialakulását.

Szükséges figyelni a gondozást, a nevelést, a gyakori hiányzást, a korai érkezést, késői távozást, passzivitást, tanulási nehézségeket, a koncentráció hiányát, a féltékenységet, a bizalmatlanságot, a viselkedésben bekövetkezett váratlan változást, az érzelmi fejlettséget, a szorongást, a kötődést, a gátlásokat, a beilleszkedési nehézségeket, a szocializáció folyamatát, a szülő elfoglaltságát, a család létszámát, a családban elfoglalt helyét, a különélést, a kettős nevelést, a gyermek játékait, közösségi kapcsolatait, alvás-éveszavarokat, szociális érettséget vagy éretlenséget, és arra, ha tanköteles kora ellenére nem jár, vagy nem rendszeresen jár óvodába.

Az óvodapedagógusok alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsák a gyermek alapvető szükségleteit, az érzelmi biztonságot. Nevelőmunkákban figyelembe vesszük a gyermek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítjük a gyermeket tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

A gyermekvédelmi munka célja:

- a törvény betartása, betartatása, a gyermek napközbeni ellátása és az ezzel összefüggő teendők alkalmazása
- a gyermekek alapvető és speciális szükségleteinek kielégítése, jogaik érvényesítésének biztosítása
- a családdal való szoros együttműködés folyamán a nevelő hatások összehangolása, annak kiegészítése szaktudásukkal
- prevenció, a veszélyeztetettség megelőzése, jelzőrendszeri szerep betöltése a Gyermekjóléti Szolgálattal való együttműködés folyamatában, a családlátogatás segítése
- a rendszeres óvodáztatás elérése, kiemelten a tanköteles korúaknál és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél.

Gyermekvédelmi feladatok:

Célunk a gyermekvédelem területén a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel. A gyermek fejlődését az óvoda csak a szülővel egyetértésben, együttműködve tudja biztosítani. A gyermekvédelmi feladatok során mindig erre az együttműködésre törekszünk.

Óvodánkban a mentális védelmi lehetőségek maximális kihasználására törekszünk.

Óvodai nevelőtestület gyermekvédelmi feladatai:

- Biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő - óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- Az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíti.
- A családok, minél átfogóbb megismerése, a lehetőségekhez képest.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges még a legapróbb változásnál is.
- A gyermek és szülők jogainak mindenkor tiszteletben tartása.
- A felzárkóztatást megszervezni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén javasolni.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, szükség esetén jelezni a hiányzást az illetékesek felé.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően, a különböző támogatásokhoz való hozzájutás lehetőségeiről tájékoztatást adni.
- A szülőkkel való hozzájutás lehetőségeiről tájékoztatást adni.

- A szülőkkal való együttműködés kapcsolat kialakítása.
- Jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.
- Meghitt, derűs, biztonságot sugárzó légkör megteremtésével elősegíteni a biztonságérzet alakulását.
- Az egyéni különbségek figyelembe vételével tolerancia gyakorlása.
- Az integrált nevelés elősegítése, megvalósítás.

A gyermekvédelmi felelős feladatai a nevelési év folyamán:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre.
- Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése.
- A nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.
- Szakmai rendezvényeken való részvétel.
- Évente egyszer egyeztet a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten.
- Együttműködés, szemléletformálás.

Gyermekvédelmi felelős feladatai az óvodában:

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekeket.
- Feljegyzi a nyilvántartásba a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét. Ezt a feladatot a csoportos óvónőkkel végzi. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján:
- Hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította, illetve akit családi körülményei, szociális helyzete miatt védelembe vett. Ezen belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek szülője (ill.szülei) legfeljebb az általános iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte (fejezték) be sikeresen, illetve akit tartós nevelésbe vettek.
- Veszélyeztetett az a gyermek, akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését családja, illetve közvetlen környezete gátolja vagy károsan befolyásolja, s ezt az állapotot nem ellensúlyozza semmi.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait.
- Elősegíti a csoportvezető óvónők munkáját. Szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvónővel.
- Továbbképzéseket tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről.

- Javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a segélykérelmek, környezettanulmányok elkészítésében.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

A köznevelési törvény értelmében az óvodavezető fő feladatává teszi, a gyermekek érdekeinek érvényesítését és az érvényesülés ellenőrzését. Ezen belül:

- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése, ideértve a gyermekbalesetek megelőzését is.
- Rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Iskola előkészítés szempontjából annak figyelembevétele, hogy minden gyermek bekerüljön az óvodába abban az évben, amikor 5. életévét betölti, 2014.szeptember 1-től minden 3.életévét betöltött gyermek.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.

A gyermeki jogok érvényesülése érdekében kötelességünk mindent megtenni, hogy a vonatkozó törvényi előírásokat maradéktalanul betartsuk intézményünkben.

Az intézmény külön dokumentumban készítette el az esélyegyenlőségi intézkedési tervét a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek sikeressége érdekében.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer szerepét. E helyett, összefogásra kell törekednünk a szülőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal, és minden olyan szervezettel, ami hivatott segíteni a szociális hátrányok enyhítésében.

Az esélyegyenlőség érvényesítése valamennyi szociálisan hátrányos helyzetű gyermek részére is kiemelt feladat. Elengedhetetlen feltétel az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások biztosítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják óvodai sikerességüket.

Szociálisan hátrányos okok:

- a család anyagi és egészségügyi állapota, életvitele, értékrendje
- a család környezete
- a családtagok száma
- gyermekek egészségügyi állapota
- csonka család, válás, haláleset
- szülők iskolázatlansága
- nevelési hiányosságok (kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód, érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, anyagi

okok: munkanélküliség, létminimum alatti egy főre jutó jövedelem, a szülő csökkent munkaképessége, a szeretet nem a család szükségleteire fordítódik, idegrendszeri, pszichés problémák, higiénia hiányosságok)

„Neveld a gyermeket a megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”

(Példab.22,6)

Feladataink:

- intézményi támogatás biztosítása nagyobb arányban a szociális hátrányok enyhítését szolgáló továbbképzésekkel
- nem megengedhető a hátrányos megkülönböztetés bármi féle okból, minden olyan különbségtétel, kizárás, korlátozás vagy kedvezés, amelynek célja vagy következménye az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása
- a feladatellátás módjára vonatkozó intézkedések meghozatalakor a gyermek minden felett álló érdekét kell figyelembe venni – ez minden dolgozó kötelessége
- a szülők, a gyermekek lelki támogatása, szociális érzékenység, empátia
- figyelmet fordítunk a magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekekre, az integrált nevelésre
- törekszünk a befogadó környezet kialakítására, a gyermekközpontú nevelésre
- a gyerek és körülményeinek megismerése, folyamatos követése
- figyelembe vesszük az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit, éppúgy, mint a szegényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családot
- segítséget adunk a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, testi és lelki fejlődésükhöz
- az óvoda világát nehezen elfogadó, együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő – kapcsolattartás
- a gyermek evangéliumi nevelésén keresztül történő harmonikus lelki fejlődésének elősegítése
- közös út keresése a szülővel, amely a gyermeket segíti és épülését szolgálja
- anyagi támogatás kiaknázása, pályázati források keresése
- önművelés igényének kialakítása
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása
- a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- praktikus ismeretek elsajátítása
- a családi életre és egészséges életmódra nevelés
- a sport sajátos eszközeivel alakítani az alapvető mozgás-, és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- a tehetségek gyermekek bevonása pályázatokra

- fejlesztő foglalkozás a lemaradókkal
- az önköltséges programokon a részt venni nem tudó gyermek anyagi támogatásához anyagi forrású lehetőségeket keresünk
- felvilágosítása a szülőknek, a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleten, írásos tájékoztató, egyéni beszélgetés formájában
- étkezési hozzájárulás, ruhavásár
- teljesítményüket kellően értékeljük, sikerélmény biztosítása
- játékokban nem akadályozzuk, hagyjuk, hogy az elkezdett játékába belemélyülhessen, azt be tudja fejezni
- alkotását elteheti, a csoportban közösen megcsodáljuk
- érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, nyugodt, családias légkör
- református indíttatású erkölcsi szabályrend jelenléte sajátos módon (en nem kizárólag vallásos követelmény, hanem az emberi együttélés szabályai)

A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodai háttérből adódó feladatok:

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás
- követelmények teljesítése
- mulasztások
- csoport vagy gyermek jogellenes elkülönítése
- iskolába lépésre való felkészítés
- óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások
- a beiratkozás időpontját ki kell függeszteni a faliújságon
- tájékoztató készítése a beiratkozással, a gyermek felvételével, átvételével kapcsolatos szülői kötelezettségekről, az eljárás szabályairól
- beiratkozáskor támogatási igénylések lehetőségeiről tájékoztatás
- óvodáskor kezdeti szakaszán hátrányok, akadályok felismerése, jelzése
- a pedagógus olyan foglalkozású tervet állítson össze és azt úgy alkalmazza, hogy ne sértse a gyermekek, csoportok esélyegyenlőségét
- a pedagógus olyan pedagógiai módszereket alkalmazzon, hogy az ne sértse az esélyegyenlőség következményét
- az óvoda biztosít megfelelő szakmai, intézményi háttérrel az intézménnyel jogviszonyban lévő gyermekek számára
- tájékoztatási kötelezettség a szülő felé
- a pedagógusnak az intézmény felé
- intézménynek a jegyző felé
- ellenőrzési kötelezettség a pedagógusnak a hiányzások igazolásába

Igazolatlan mulasztások esetén teendők:

- az óvoda értesíti a szülőt a tanköteles gyermek első igazolatlan mulasztásakor
- ha ennek ellenére ismételten hiányzik, az óvoda a gyermekjóléti szolgálattal közreműködve keresi meg a szülőt
- iskolaköteles gyermek óvodába járásának figyelemmel kísérése, igazolatlan mulasztás esetén hatósági eljárás kezdeményezése
- a hiányzások miatti hátrány leküzdésének segítése a foglalkozáson
- külön nyilvántartás vezetése az igazolatlanul hiányzó gyermekről
- a pedagógus felméri, megítéli valamely gyermek képességét, erősségét, gyengeségét
- felismeri a családi háttér iskolai végzettségből eredő támogatás hiányát
- személyes találkozás során felméri a gyermekkel szemben megfogalmazott szülői elvárásokat
- ismerje fel a gyermekre nehezedő – indokolatlannak tűnő – szülői elvárást és azt együttműködés keretében kezelje
- tehetséges gyermeknél kezdeményezi a tehetséggondozást
- foglalkozáson differenciáló nevelés kereteinek alkalmazása
- a család iskolai végzettségéből fakadó hátrányok segítése (pl.: fejlesztő játékok, eszközök, kulturális programokon való részvétel hiánya) óvodából kölcsönözhető eszközök, játékok, mozi, színház, kiállítás látogatás

Csonka családdal kapcsolatos intézkedések:

- a pedagógus fokozott figyelemmel kíséri a csonka családban élő gyermek személyiségfejlődését
- a gyermek problémáinak megoldásában a gyermekfelelős kezdeményező
- arra törekszünk, hogy a nevelőtestületből legalább egy pedagógussal bizalmi kapcsolatot építsen ki problémái megoldásában
- a gyermek viselkedésében, fejlődésében észlelt változásokor beszélgetés kezdeményezése a szülőkkel
- ha a gyermek nem az elvárható teljesítményt nyújtja, differenciált nevelés, felzárkóztatás, fejlesztés biztosítása
- ha a gyermeknél a szülőkkel történő megbeszélés után sem lesz pozitív változás, kezdeményezzük a gyermeket szakemberhez vinni (pszichológus, nevelési tanácsadó)

A család szociális, anyagi helyzetéből fakadó esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosításával összefüggő intézkedések.

A család szociális helyzetéből fakadó problémák:

- a gyermek szociális viselkedése nem megfelelő
- nem megfelelő életvitelű családban, a rendezetlen családi viszonyok között, a rendezetlen életmód mellett a gyermek, otthoni, nyugodt légköre nem biztosított

- nincs meg a gyermek harmonikus otthoni fejlődését elősegítő körülmény, eszköz, a gyermek ingerszegény környezetben él
- a család nehezen tudja biztosítani a gyermek fizikai és szellemi fejlődéséhez szükséges szükségleteket (étkezés, ruházat, mesekönyv, játék)
- nem kísérik kellő figyelemmel a gyermek fejlődését
- a szülők plusz munkavállalása miatt a gyermekre kevés idő jut

Intézkedés:

- a pedagógus törekedjen arra, hogy megismerjék a gyermek életkörülményeit, betekintést nyerjen a család anyagi és szociális viszonyaiba a hátrányok leküzdésében segítségadás
- segítség formája: fogadóóra, beszélgetés kezdeményezése, családlátogatás
- óvodapedagógus kísérje figyelemmel az adott gyermek szociális viselkedését, szociális viszonyait
- indokolt esetben a pedagógus kezdeményezze a szakmai tanácsadó intézményének igénybevétele
- az óvodavezető tájékoztatja a szülőt a lehetőségekről az anyagi helyzet javítására (családsegítő, helyi önkormányzat)
- a rászoruló gyermek részére támogatási eszközök felkutatása

Megfelelő óvodai légkör:

- intézményi lehetőségek szélesítése
- szülők folyamatos tájékoztatása, szülői igények, elképzelések figyelembe vétele
- az óvodapedagógusok és az intézményvezető közötti folyamatos párbeszéd a megfelelő intézményi légkör kialakítására és fenntartására, az intézményi lehetőségek növelésére és kihasználására
- az intézmény együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnővel, orvossal, fogorvossal, szemésszel

A gyermek védelmével kapcsolatos esélyegyenlőség

A gyermek nem vethető alá testi fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

- az ellátandó feladat körére előírások meghatározása a gyermekvédelmi felelős munkaköri leírásában
- a gyermek személyiségének, emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása
- védelem biztosítása fizikai és lelki erőszakkal szemben
- intézményi baleset – megelőzési és védő-óvó intézkedések

- javaslat gyermekvédelmi támogatásra
- lehetőség keresése, hogy a gyermek részt tudjon venni az óvoda által szervezett programokon, ha a család helyzete ezt nem teszi lehetővé
- az intézmény keresse azokat a lehetőségeket, melyek segítik a nem megfelelő anyagi körülmények közötti gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását
- segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni
- gyermek bántalmazás vélelme esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot

Célunk, hogy a gyermek veszélyeztetettségét felismerjük, ezt követően a veszélyeztetettség megszüntetése az intézmény által rendelkezésre álló eszközökkel, az intézményen kívüli együttműködő partnerekkel.

Legitimációs záradék

Nyilatkozatok

Az Életfácska Református Óvoda nevelőtestülete 2014. év szeptember 03 napján

megtartott ülésén az óvoda Pedagógiai Programját..... határozatával
elfogadta.

.....

.....

nevelőtestület képviselője

nevelőtestület képviselője

Gárdony, 2014. szeptember 03.

Az Életfácska Református Óvoda Pedagógiai Programját a 2014. év szeptember 3. napján

megtartott nevelőtestületi ülésén az **óvodavezetője**.....
határozatával jóváhagyta.

.....

Ph.

óvodavezető

Gárdony, 2014. szeptember 03.

Az Életfácska Református Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó Gárdonyi

Református Egyházközség Presbitériuma.....számú
határozatával jóváhagyta.

.....

Ph.

lelkész

Gárdony, 2014 szeptember 03.

